

Dusnieuws is een uitgave van het anarchistisch collectief Eurodusnie uit Leiden. Nummer 40, maart-april 2003

OP HET GEVOEL

Gratis dankzij jullie
DONATIES!

Het gevoel dat men heeft bij een mogelijke landsleider, is belangrijker voor de weg waar je met z'n allen opgaat dan analyse en visie. Melkert deed het slecht, want bij hem had men een slecht gevoel. Bos deed het goed, want het gevoel was goed.

Dat ligt precies in de elitaire lijn die politiek leiderschap gelijk stelt aan ratio en "het volk" aan holle, gedachteleze emoties die Leiding van Boven nodig hebben. Emo-geroep zonder diepgang in een tege democratische ruimte wordt dan ook bijzonder graag gestimuleerd; het bevestigt de noodzaak van leiders. Verkiezingen en vrijheid van meningsuiting zijn in een hiërarchie toch eigentijdig ook weinig meer dan een uitlaatlake voor het roepen van emoties boven op de grote hoop van andere machteloze meningen, waarna de top gewoon beslist onder het mom dat inspraak is gegeven? Het gaat niet om een logische, rationale en visionaire uitwisseling van deugdelijke argumenten, het gaat erom hoe bepaalde gevoelens gespeeld en beheerst kunnen worden.

Bidden geeft ook al eeuwen een heel rustig gevoel, dat wisten machthebbers al snel. En natuurlijk verzacht vooral kopen en consumeren de innerlijke mens. Je kunt alles lekker verzetsloos over je heen laten komen, je levensvragen verbergen in een continue mist van overmatig zinnenprikkelende momenten. Realitysoaps met *psychobabble* over eigen, eertijd gezegd nogal kitscherig aandoend gevoelsleven, dat is de schijnrealiteit waarmee je intenser kan meeleven dan de afstotelijke grauwe werkelijkheid in een Mauritiaanse fabriek, laat staan met hongerende Arabieren in een olierijke omgeving.

De roes is haast permanent, en, zoals Living Colour al zong, "everything is possible but nothing is real". Lui zweven in de virtuele luchtkastelen die de consumptieversterkende illusiefabrieken opwekken; dat voelt prettiger aan dan langs elkaar schurende meningen

in vijmscherp debat, nachtenlange overpeinzingen waar het in godsnaam naar toe moet met de wereld of zelf verantwoordelijkheid nemen en beslissingen moeten maken. Liever scoren voor de narcistische *flashkick* dan samen tot stand brengen. Liever je laten meeslepen door de bedwelkende geur van overrijp verval dan samen handelen. Kapitalisme is taal van buiten maar mierzoet van binnen.

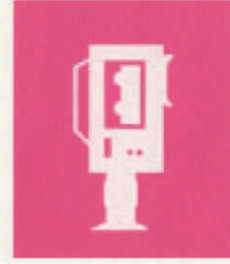
Het verrotte keizerrijk paait dan ook zijn onderdanen met spektakels, las ik ergens. Van een uitbarsting van opgezweepte volksverontwaardiging via het verkiezingsbal naar oorlog. De journalist Hofland noemde zo'n ofgastische climax ooit eens een "overstuffed moment", een enkel ogenblik waarin alle zintuigen op de meest omvattende manier worden geprikkeld. Zoveel mogelijk hedonisme in een zo kort mogelijk tijdsbestek; met een bleezer in de ene hand, een superzoete marsreep in de ander en een dubbele hamburger waarin je nauwelijks je tanden omheen kunt spannen in je mond

samen met een prikkelende dame of heer al bungeejumpend de gevaarlijke adrenalinediepte in suizen, zoiets. Of dronken en volgevretten tierend in het Amfitheater (of tegenwoordig in het stadion of voor de TV), voorzien van alle liederlijke geneugten, de macht voelen over leven of dood door simpel met je duim omhoog of omlaag te bewegen. Dit van boven opgepookte we-gaan-ervoor adrenalinigerende passief-agressieve loonslavenhedonisme combineert geestelijke bedwelming met fysieke agressie. Brood en spelen, het werkt nog steeds. Gelukkig zendt Veronica in een tijd van oorlogsdreiging de oorlogsverheerlijkende serie 'Tour of Duty' weer uit en weten ook de andere commerciële dagelijks (!) wel weer een lofzang op de Blut-und-Ehre kameraadschappelijke mannelijke heldenmoed van het Amerikaanse militarisme op het netvlies te toveren. War is sexy, war is fun.

"Bij de brand bij Boer Biet is volgens de plaatselijke politiek geen sprake van een AANSLAG. Het ongeluk met het Amerikaanse cruiseschip lijkt vooralsnog niet veroorzaakt te zijn geweest door TERREUR. De politie kan tot op heden niet uitsluiten dat de RAMP met de Challenger een TERREURAANSLAG is. Er is mogelijk gif gevonden bij een groepje mannen van ARABISCHE afkomst. Niet bekend is of de vondst eventueel te maken zou kunnen hebben met de voorbereidingen voor een TERREURAANSLAG." Wat zijn de feiten en wat is het gevoel dat het dient op te roepen?

Fait: De machtsdronkenen onzer aarde verkeren ook als er niets aan de hand is in een permanente oorlogsgroes.

Ernst

WAT IS HET EUROPEAN NEWSREAL?

Het is een netwerk van onafhankelijke videomakers en vertoners uit heel Europa die maandelijks een videomagazine samenstellen, dit naar zoveel mogelijk landen verspreiden, aldaar van de betreffende ondertitels voorzien, regionaal verder verspreiden en lokaal vertonen. Het idee is om met het half uur video dat bestaat uit korte berichten van ongeveer vijf minuten een onafhankelijk media netwerk op te bouwen. Natuurlijk kan dit NewsReal niet zo snel zijn als het 'echte' nieuws, maar daar staat tegenover dat de thema's die door de massa media genegeerd worden of vanuit een eenzijdig perspectief belicht worden in het NewsReal door de activisten zelf verwoord en in beeld gebracht worden. Het European NewsReal (ENR) wil dan ook als platform functioneren voor groepen en campagnes die streven naar een wereld zonder uitbuiting, uitsluiting en met open grenzen.

INDYMEDIA

Het ENR is een autonoom Indymedia project, dat wil zeggen dat het een onafhankelijk media project is waarvoor iedereen in principe een bijdrage kan insturen. De productie en de redactie van het ENR rouleert elke 2 à 3 edities. Dit is niet alleen om de hoeveelheid werk te verdelen maar ook om dat er op deze wijze minder snel hiërarchische beslissingsstructuren ontstaan. Bijdragen aan het ENR kunnen alleen geweigerd worden als ze bijvoorbeeld discriminerend van aard zijn, alle beslissingen die de productiegroep neemt moet zij transparant maken voor de andere deelnemende groepen aan het project. Aan de inhoud van de ingezonden bijdragen mag ook niets veranderd worden. Wel vragen we aan de mensen die iets willen inzenden of ze zelf vinden of hun bijdrage voor meer mensen interessant is dan alleen voor degene die rondom de betreffende achtertuin wonen. Verder is het project 'copy-left', dat wil zeggen dat de ENR video's verder gekopieerd, verspreid en gebruikt mogen worden voor niet-commerciële doelen.

VERTONING VAN HET NEWSREAL

Zoals reeds vermeld begint de productie van het ENR redelijk te lopen. De distributie en vertoning zijn echter minstens zo belangrijk. Op dit moment zijn er groepen uit

EUROPEAN NEWSREAL VIDEOMAGAZINE

Tijdens de PGA conferentie die Eurodusnie afgelopen jaar in Leiden hoste, werd het European NewsReal videomagazine gelanceerd. Ongeveer 50 mensen woonden de presentatie bij waar na een uiteenzetting van de ideeën achter het NewsReal en de praktische omzetting de pilotversie van het videomagazine vertoond werd. Inmiddels zijn we een paar maanden verder en aan de productiekant (zoals je het zou kunnen noemen) begint het project steeds beter te draaien, een goed moment om er hier aandacht aan te besteden!

Engeland, Duitsland, Kroatië, Nederland, Italië, België, Spanje, Ierland, Noorwegen en Slovenië bij het project betrokken. In Nederland zit trojan tv in het project. Wij zijn bezig een distributie en vertoningnetwerk op te zetten zodat het NewsReal op veel plaatsen lokaal vertoond wordt. We hebben er bewust voor gekozen het ENR op VHS banden te verspreiden tegen kostprijs zodat het voor zoveel mogelijk groepen haalbaar is om de banden te kunnen vertonen. We denken dat het gezamenlijk bekijken van de video's de mogelijkheid biedt dat mensen er na afloop met elkaar verder over praten, dit in tegenstelling tot de individualistische wijze waarop mensen achter hun eigen TV de aangeboden massa media beelden tot zich nemen. Dit artikel is dan ook een oproep! Wij zijn op zoek naar mensen en groepen die het ENR in hun omgeving willen gaan vertonen. Het ENR leent zich er ook voor om als

voorprogramma van een andere film te vertonen of voordat een band speelt. Een eigen media netwerk moeten we samen opbouwen!

Meer informatie vind je op onze website: <http://www.antenna.nl/organicchaos/enr.html> Je kunt daar ook zien waar en wanneer het NewsReal vertoond wordt, en vertoningen die jij (!) organiseert ook graag op deze website. Of neem contact met ons op: trojan@nadir.org / I trojan tv, p/a Vrije Keyser TV, Wittenstraat 100, 1052 BA Amsterdam

INHOUD DUSNIEUWS #40

- 'MEDIATON', DE NIEUWE HYPE
- THE 'EMPIRE' STRIKES BACK!
- ANTIOORLOG ACTIECONSUMENTEN
- **THEMA VEILIGHEID:**
- HET ONVEILIGE KAPITALISME
- LYNCHZUCHT EN EFFICIENCYMORAAL
- NOODZAAK VAN ANTIREPRESSIEDEMO

BUITENPARLEMENTAIRE OF ...

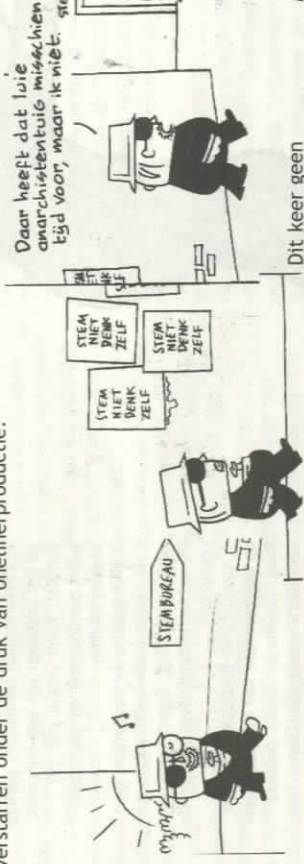
Het werkrooster was weer opgevuld met enthousiaste Eurodusnie vrijwilligers, eten voor de band was gehaald, de VIP's Krista van Velzen (SP's nummer 5), Wijnand Duyvendak (GroenLinks' nummer 3) en Bert (Rampenplan) waren binnen en ook onze eigen Marco was er klaar voor. Een debat georganiseerd door Eurodusnie, met aansluitend een optreden van opstandkomediant Frank van Schaik en de band Mardigrah, het programma was vol en mocht er wezen.

...TOCH LIEVER POST-
PARLEMENTAIR?

Ook de Boerhaavelaan puilde uit. Zo'n zestig tot zeventig bezoekers van divers pluimage bevolkten de grootste ruimte van de Vrijplaats, waaronder Leids GroenLinks raadslid en ex-SP'er Gerard van Hees, mensen van Dwaars, diverse afgevaardigden van linkse organisaties en een bonte verzameling geïnteresseerden. Alleen de lokale SP maakte diepe indruk met haar afwezigheid, hoewel, ik moet eerlijk blijven. Harry Schroch, voorzitter van de Vereniging Vrijplaats Koppenhinksteeg én fractiemedewerker SP, was ook aanwezig.

Natuurlijk was niet zomaar gekozen voor Wijnand en Krista. Beiden hebben een intensief actief verleden en zouden, indien het Hare Majesteit had bevestigd, alang het Kruis der Orde van Grootactievoerders hebben verdiend. Marco en Bert vertoonden alle lof vanwege hun moed in de debatarena aan te treden tegen meer dan 3% van het linkse smaldeel in het Nederlandse parlement, het beste wat links Nederland te bieden heeft (even knipogend naar het artikel in Dinsluuws #39 over representatieve democratie :). "Altijd lastig", zelfs voor een thuiswedstrijd.

Zij kweten zich goed van hun taak. Aan de buitenkant van het parlementaire duo geposteerd, waren zij ook ruimtelijk ingedeeld als bewakers van de grenzen om de druk van buitenaf op de parlementariërs op te voeren. Anne van Schaik van Milieudefensie deed de regie. Strak als het moest, maar de touwtjes werden grotendeels van de tijd losjes gehanteerd zodat iedereen de ruimte kreeg zijn verhaal te houden zonder te verstarren onder de druk van onlinierproductie.

Dit keer geen

ontwikkende reacties op peilingen, maar inhoudelijk debat. Links zit in het verdomhoekje, stenen gaan door de ruiten, politici worden bedreigd. Goed om te zien dat, ondanks harde klappen die zijn gevallen, zowel activistisch als parlementair links een offensieve strategie voorstaan. Dat alleen al was de winst van deze avond.

De discussie had twee onderdelen. Voor de pauze werd gedebatteerd over de relatie tussen parlementaire en buitenparlementaire politiek en wat het nut van beiden zou (kunnen) zijn. Opmerkelijk in het hol van de anarchistische leeuw: vrijwel iedere aanwezige gaf aan te gaan stemmen. Zou Marco's oproep "baat-het-niet-dan-schaadt-het-niet" in Dinsdieuws #38 dan toch zijn vruchten hebben afgeworpen? :-)

Naar mijn idee waren er meer aanknopingspunten bij het verhaal van Wijnand, die zich meer bewust lijkt van de parlementaire positie waarin hij zich verkeert dan Krista. Zij ziet zichzelf nog steeds als actievoerster tegen de dezelfde machten - "je voert toch actie om de politiek te beïnvloeden" - maar nu vanuit het parlement (iemand uit het publiek: "Dan zie ik Krista toch liever naar een kernonderzeeër zwemmen").

Activistisch Nederland lijkt vanwege de aantrekkelijke, rauw activistische en standvastige vorm vaak voor de SP te kiezen, maar GroenLinks lijkt beter te beseffen dat parlementaire politiek vooral in de parlementaire context bekeken moet worden en dat het actiemiddel niet versmald zou moeten worden tot een buitenparlementair aanhangsel om dezelfde centrale macht te beïnvloeden. Andere arena, andere instrumenten, en dus ook andere concrete doelen.

Actievoeren zou inderdaad - zoals Frank van Schaik het verwoordde in zijn PMB-pamflet (Poging Met Bijbedoelingen, Postparlementaire Maatschappelijke Basisprincipes) - meer postparlementair dan buitenparlementair gericht moeten zijn. Postparlementarisme is het parlement voorbij, het systeem eigenlijk niet meer wensen te erkennen. Dat in tegenstelling tot buitenparlementarisme, dat juist gericht is op de politieke macht en

HET MAATSCHAPPELIJKE VRAAGSTUK ACHTER 'MEDIATION'
NIEMAND IS NEUTRAAL (I)

Nederland kent een nieuw fenomeen: Mediation. Therapeuten, juristen, managers, makelaars, buurthoofden, burgemeesters en middelbare scholieren... iedereen wordt mediator. Hieronder volgt een bespreking van dit snel groeiende, razend populaire verschijnsel en het vraagstuk dat speelt op de achtergrond. Het vormt een inleiding tot een meer uitgebreide bespreking van de mogelijkheden van Mediation als maatschappelijke institutie en de hieruit voortvloeiende gevolgen voor de mediators zelf.

MEDIATION

Mediation is een vorm van conflictbemiddeling waarbij de strijdende partijen onder begeleiding van een neutrale derde (de mediator) zelf naar hun eigen oplossing toewerken. De onderscheidende eigenschap van Mediation ten opzichte van andere vormen van conflictbemiddeling is gelegen in de grondhouding van de mediator. Een mediator bemoeit zich namelijk niet met de inhoud van het conflict. Waar een 'gewone' bemiddelaar zich vaak actief zal opstellen ten opzichte van de inhoud van een conflict, bijvoorbeeld door voorstellen te doen of adviezen te geven, daar beperkt de mediator zich tot begeleiding van de partijen, dus tot het 'proces'. De mediator heeft een faciliterende functie en de nadruk die het mediationproces legt op de autonomie (lees: zelfstandigheid) van de

daarom voor alles het parlementaire systeem wel erkent als middel om actiedoelen te bereiken.

Natuurlijk, in een aantal situaties kan parlementair links in de praktijk van alledag een vertegenwoordiger zijn van de belangen van actievoerend links en kunnen beide sferen daarnaast, vanuit hun eigen positie en met hun eigen methoden, inzetten op "democratisering" (Wijnand) en vormgeven van "solidariteit" (Krista). Een praktische invalshoek. Maar vooral belangrijk vanuit ons perspectief, en door Marco terecht naar voren gebracht, is dat activistisch Nederland zich dus niet alleen zou moeten richten op het beïnvloeden van machtscentra - direct of via linkse parlementaire vertegenwoordiging - maar bezig zou moeten blijven zelf eigen utopische realiteit te creëren in directe sociale verbanden, of het nu gaat om democratisering, integratie of andere kwesties. Een praktische meersporenstrategie met verbreding van politiek tot het dagelijkse leven, zoals dat heet. Vandaar dat ondergetekende Wijnand na het debat nog probeerde te interesseren zijn zetel in te zetten als Weggeefzetel naar analogie van Eurodusnie's Weggeefwinkelt, maar helaas: de poging strandde in zijn bulderende lach...

Het onderwerp na de pauze draaide om de vraag of er een links antwoord mogelijk zou kunnen zijn op de rechtse onderwerpen die in deze kille tijd het debat overheersen, met name integratie en veiligheid. Ook hier werd snel overeenstemming bereikt over de mening vooral voor een eigen en aanvallende wijze van agendering te kiezen die niet blijft steken in terminologie van rechts.

Volgens Wijnand misbruikt de VVD bepaalde gevoelens die in het integratiedebat opgepikt worden voor een dubbele agenda, eigenlijk om een strakkere hand over de hele samenleving af te dwingen ("Behalve over het bedrijfsleven", voegde Marco daar aan toe). Dergelijke heldere geluiden zou ik graag wat vaker willen vernemen in de kille paternalistische technische discussie over de hoofden van migranten heen in de Tweede Kamer.

Minder strenge vingertjes en meer onderlinge communicatie leek de invalshoek van GroenLinks te zijn. ("Ik zou graag willen praten met Arabische moeders als ik mijn kinderen naar school breng"). Voor hen zou wat betreft 'integratie-van-bovenaf' het leren van de taal genoeg zijn. Alleen op dat vlak zouden eisen aan nieuwkomers kunnen worden gesteld, want communicatie zou onmisbaar zijn om gezamenlijk, in alle gelijkheid en respect, tot wederzijds begrip en functionele integratie te komen. De SP leek op het eerste gezicht in ander, wat populistisch aan de tijdgeest aangepast waarwater terecht te zijn gekomen. Krista was meer bezig de soms schijnbaar harde standpunten van de SP - bijvoorbeeld ten aanzien van het voorgestelde spreidingsbeleid - naar links om te buigen.

Terwijl een nieuw, kennelijk meer muziek- dan debatminnend publiek zich warmte in de wandelingen (wat nog eens zo'n 60 extra bezoekers opleverde), was het na het debat tijd voor Frank's PMB als opwarmertje voor de woeste Mardigras. PMB, je kent het niet? PMB is Politie Moet Bekeuren, Praten Met Bejaarden, Posities van Minderheden en Buitenlanders, Prospects, Management & Benchmarking, Preventie Met Ballen, Pielen Met Bonnetjes of Paniek Maakt Bang, Kortom, PMB (Populistische MassaBeweging). "Hoe moeilijk kan het zijn?"

Reacties op dit artikel zijn te vinden op <http://www.indymedia.nl/nl/2003/01/8715.shtml>

Ernst

partijen, maakt het uiterst geschikt voor het creëren van duurzame oplossingen in conflictsituaties.

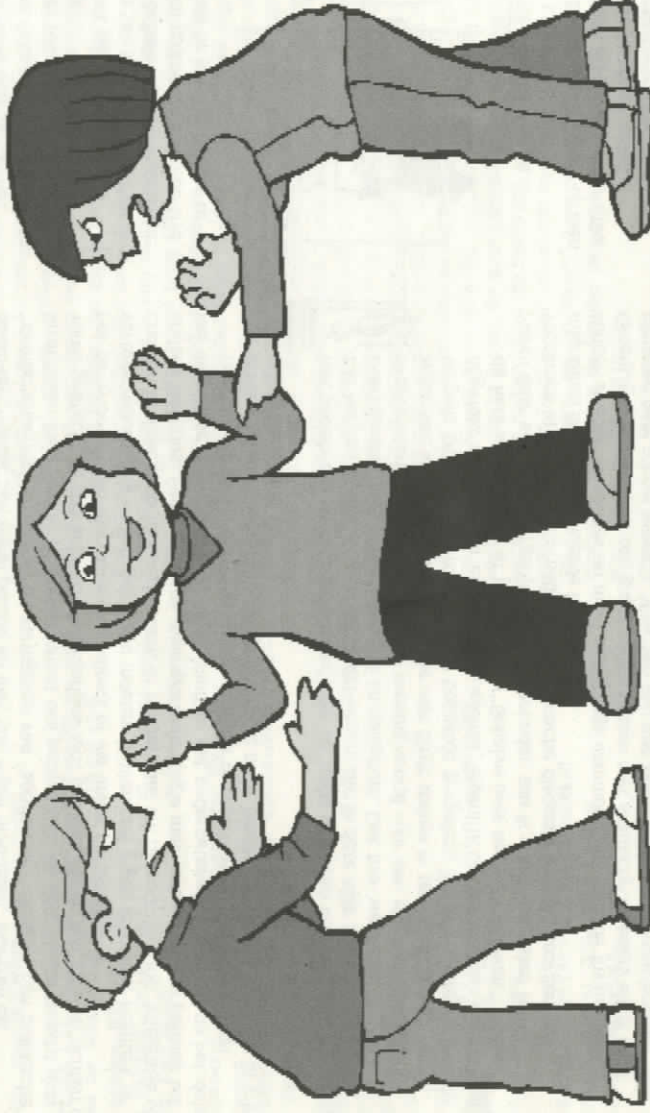
Bij Mediation gaat het niet om 'gelijk krijgen' en ook niet zozeer om het sluiten van een 'compromis'. Mediation is als methodiek erop gericht de belangen die bij een conflict spelen op tafel te krijgen, om vervolgens de partijen door middel van onderhandelingen zelf tot een oplossing te laten komen die aan hun beider belangen recht doet. De mediator helpt de partijen in hun onderlinge communicatie en met het zoeken naar creatieve oplossingen. Mediation is als het ware een goed gesprek.

lees verder op de volgende pagina

NEDERLAND

De onlangs opgelaaide discussie over 'normen en waarden' gaat vooral over de grenzen van individuele vrijheid. Los van de vraag wat de werkelijke verdienste is van een dergelijk woordenspel, wordt met deze tegenstelling (tussen controle en individuele vrijheid) het belangrijkste terrein waarop 'maatschappelijke' vooruitgang te boeken is genegeerd, namelijk samenwerking. De vaardigheid van het 'samenwerken' wordt vooralsnog nauwelijks onderwezen en overgelaten aan het dagelijkse leven zelf. Een van de klassieke taken van de overheid zoals wij die kennen is dat zij burgers helpt hun onderlinge problemen op te lossen, maar ter weerzetting van deze taak wordt het juridische traject aangeboden. Een erg duur traject van (letterlijke) beschuldiging, polarisatie en een uiteindelijk oordeel waarin één partij gelijk krijgt en de ander niet. Vaak blijkt echter met de uitspraak van een rechter het eigenlijke conflict niet te worden opgelost. Daarbij komt dat de toenemende 'juridisering', waarbij concrete conflicten worden gereduceerd tot de interpretatie van wettelijke bepalingen, tot overbelasting van het rechtelijk apparaat heeft geleid. Kortom, rechters komen tegenwoordig om in werk dat zij eigenlijk niet hoeven te doen.

Om deze reden stelde (ex-)minister Donner van Justitie op Prinsjesdag voor Mediation verplicht te stellen. Op die manier is hij van plan de rechtbanken te 'ontlasten' en het 'geschiloplossend vermogen' van de Nederlandse samenleving te vergroten.

In Nederland is Mediation als specifieke vorm van conflictbemiddeling betrekkelijk nieuw. In de VS en ook in de andere landen is Mediation al verder ontwikkeld en wordt het al veelvuldig in de praktijk toegepast. Om te onderzoeken of Mediation echt is wat het claimt te zijn heeft het vorige kabinet opdracht gegeven tot proefprojecten bij vijf rechtbanken en een gerechtshof. Daar zijn meer dan duizend 'mediations' uitgevoerd en inmiddels grotendeels geëvalueerd. In meer dan de helft van de gevallen leidde Mediation tot overeenstemming en waren de partijen tevreden over de duur van het proces, dat aanzienlijk korter (en goedkoper) is dan een gerechtelijke procedure. Het voorstel van Donner om Mediation 'verplicht' te stellen lijkt wat vreemd tegen de achtergrond van een van haar randvoorwaarden, die van vrijwilligheid. Iedere partij heeft namelijk te allen tijde de vrijheid om uit de Mediation te stappen. Deze mogelijkheid vindt haar rechtvaardiging in het feit dat zonder deze vrijheid de partijen moeilijk zelf tot hun eigen verantwoordelijkheid binnen het conflict kunnen komen. Een 'gesloten' mediationproces zou de duurzaamheid van de uitkomst volledig kunnen ondermijnen en daarom bedoelde Donner met het 'verplicht' stellen van Mediation, dat wanneer een rechter een conflict naar een mediator verwijst, de partijen het tenminste moeten proberen.

NAAST DE RECHTER

Het is zijn bedoeling dat Mediation naast rechtspraak komt te bestaan, zoals bijvoorbeeld in Japan, waar de methode zelfs in het strafrecht wordt toegepast. Daar staat de (subjectieve) belevingswereld van de dader centraal, het 'waarom'. In tegenstelling tot in het Westen, waar onder een zakelijke aanpak de criminaliteit voortdurend toeneemt, is er in Japan sprake van een voortdurende afname. Hierbij moet echter wel bedacht worden dat tussen Japan en het Westen een cultuurverschil bestaat dat de hele discussie over 'normen en waarden' reduceert tot borrelpraat. Waar wij 'rechten' hebben, hebben Japanners een bijna rigide plichtsbesef. Waar wij Westerlingen het afschuiven, zullen Japanners geneigd zijn verantwoordelijkheid te nemen, als individu maar meer nog als groep. Om een sprekend voorbeeld te geven: in Japan bestaan er geen bejaardentehuizen. Toen Mediation in 2000 in het rechtssysteem werd geïntroduceerd, brak er een heuse 'modellenstrijd' uit tussen de traditionele rechtspraak en Mediation. De komst van Mediation dwong rechtspraak zich opnieuw te rechtvaardigen en zich te verweren tegen de verwijten die Mediation haar kant op slingerde in haar pogingen de eigen methodiek te rechtvaardigen. Dit tweegevecht is inmiddels opgehouden en in 'samenwerking' omgezet. Hieronder volgt de bespreking van het strijdpunt waarop de voorvechters van traditionele rechtspraak de mediators hoopten te verslaan: de claim van neutraliteit.

NEUTRAAL?

Mediation is een open proces. Dit betekent dat de houding van de mediator wordt ingegeven door de aard van het conflict, de context waarbinnen het zich afspeelt en de wensen van partijen. Het instrumentarium van de mediator (dat voornamelijk bestaat uit vragen stellen, herformuleren van wat partijen zeggen en het aanmoedigen van hun empathisch en assertief vermogen) wordt in grote mate bepaald door het conflict zelf. Het gaat mij hier nu niet om wat een mediator precies wel en niet mag vragen en doen, maar om de crux van het hele proces: neutraliteit.

De neutraliteit van de mediator is de centrale waarde binnen het mediationproces, omdat

het bepalend is voor de inrichting en rechtvaardiging van Mediation als publieke institutie. Daarbij komt dat de neutraliteit van de mediator nauw verweven is met de autonomie van de partijen. Als Mediation als proces erop gericht is tot een eigen oplossing van partijen te komen, dan is de neutraliteit van de mediator daar de weerspiegeling van. De mate waarin een mediator zich in zijn handelen mag laten leiden door zijn subjectieve waarde-oordelen, alsook de vraag of een mediator een scheve verhouding mag 'compenseren' zijn daarom belangrijke vragen die in dit verband niet onbeantwoord kunnen blijven. (Een mediator met een geheime agenda is namelijk politiek aan het bedrijven en een mediator die zich bemoeit met de inhoud van een probleem in zekere zin ook.) De vragen die een abstracte doelstelling als 'neutraliteit' oproept zijn daarom bij uitstek politiek getint en kunnen daarom enkel door middel van (uitgebreid) sociaal-wetenschappelijk onderzoek worden behandeld. Vooralsnog gaat het onderzoek naar Mediation echter vooral uit naar meetbare kwaliteiten als kosten en duur. Beleidsmakers baseren zich graag op cijfers, en modellen als Mediation worden vaak beoordeeld op hun intrinsieke kwaliteiten, op wat ze pretenderen te zijn. Het gevaar dat achter de generalisering van Mediation schuilgaat, alsook achter het te vlug veronderstellen van neutraliteit bij de mediator, ligt in eventueel misbruik. Net als bij rechtspraak, waar procedurele waarborgen, rechtsbeginselen en controle van bovenaf legitimatie aan de uitspraak geven, moet ook Mediation 'beveiligd' zijn tegen gevaren zoals willekeur en belangenverstrengeling. Dat is echter niet de kwestie die ik hier wil aankaarten. Deze gevaren zijn immers te ondervangen. Bijvoorbeeld door

Mediation laat zich grofweg opde-
len in vier verschijningsvormen:

1. Schikkings-Mediation, welke
primair is gericht op het vinden van
een compromis. Komt voornamelijk
voor bij commerciële transacties en
letselschade-zaken.

2. Faciliterende Mediation, gericht
op het oplossen van een concreet
conflict. Komt vooral voor bij
buurt-bemiddeling en conflicten
binnen relaties.

3. Therapeutische Mediation, ge-
richt op het verbeteren van een
verstandhouding. Komt vooral voor
bij echtscheidingszaken en familie-
conflicten.

4. Evaluatieve mediation, gericht
op het bereiken van overeenstem-
ming volgens juridische maatsta-
ven. Komt vooral voor binnen het
zakenleven en bij conflicten om-
trent eigendoms- en machtsverhou-
dingen.

helderheid binnen.

controle op en duidelijke structurering van het proces. (Vergeet ook niet de vrijwilligheid.) Zolang er voldoende aandacht wordt besteed aan de inhoud van het conflict, welke normen van toepassing zijn, wie deze normen heeft vastgesteld en of er externe factoren zijn die buiten de mediation liggen (een derde partij bijvoorbeeld) zal slechts een enkeling Mediation als vorm van conflictbemiddeling afwijzen. Het maatschappelijke vraagstuk dat ik hier wil benoemen heeft te maken met de andere kant van neutraliteit, de autonomie van partijen.

POLITIEK INTERMEDIËREN?

Een rechter is onpartijdig, in de zin dat deze niemand gelijk geeft totdat hij iemand definitief gelijk geeft. Een mediator is neutraal, in de zin dat deze geen politiek bedrijft. Hier doemt de vraag op, namelijk: voor welke gedragingen wordt de claim van neutraliteit gemaakt? Het ligt voor de hand dat sommige mensen beter zijn in het articuleren en verdedigen van hun belangen (mondiger zijn) dan anderen. Is articulatie van belangen een element van de autonomie van partijen die door de mediator moet worden gerespecteerd of moeten partijen op dit punt juist worden 'gecompenseerd' in hun ongelijkheid? Als er sprake is van een scheve (oneerlijke) verhouding, mag de mediator dan ingrijpen? Deze vraag raakt het aloude maatschappelijke vraagstuk van emancipatie (in het mediatorsjargon 'empowerment') en het antwoord erop is 'politiek' te noemen omdat dat grotendeels wordt ingegeven door persoonlijke overtuiging. In de praktijk, zo gaat de reactie van Mediation, zal de mediator de ongelijkheid boven tafel brengen en in onderling overleg zijn houding ten opzichte van die ongelijkheid vormgeven. De aard van het conflict en de maatschappelijke context zijn op die manier bepalend voor de 'neutraliteit' van de mediator.

Hiermee lijkt het scharnierpunt te komen liggen bij de keuze voor Mediation en bij de afspraken die aan het begin van het proces worden gemaakt. Dat gaat mijns inziens voorbij aan de complexiteit van de werkelijkheid, waarin machtsverhoudingen diep verborgen kunnen liggen en juridische aanspraken elkaar dikwijls doorkruisen. Waar het aankomt op de vraag of een mediator een partij in een conflict kan, mag of moet 'emanciperen', daar ontkomt men niet aan een mening. Als men onderzoekt wat de mogelijkheden zijn van Mediation als maatschappelijke institutie, daar begeeft men zich op het politieke slagveld.

Waar het gaat over de taak van de mediator, daar is niemand neutraal, ook de mediators zelf niet. Er moet een brede discussie worden gevoerd, binnen en buiten de onderzoeken in opdracht van de regering, omdat Mediation niet alleen als institutie maar ook als manier van samenwerken, misschien wel de volgende stap is in het werkelijk oplossen van een aantal structurele maatschappelijke problemen. 'Juridisering' is daar slechts een voorbeeld van.

Over die problemen en de rol die mediators daarbij zullen gaan spelen schrijf ik een volgende keer, en ik wil hierbij iedereen uitnodigen daarover mee te denken door te mailen naar de Dusnieuws-redactie.

Aik

EMPIRE

DE NIEUWE WERELDDORDE VOLGENS HARDT EN NEGRI

- boekbespreking -

Het zou te ver voeren het hele boek van Hardt en Negri hier samen te vatten; hiervoor is het boek te veelomvattend. Ik zal me in dit artikel daarom beperken tot een korte uitleg van het begrip "Empire", aangeven wat de "anti-globaliseringsbeweging" kan hebben aan de analyse in dit boek, en de verzetsperspectieven, voor zover die gegeven worden, uit de doeken doen.

1. EMPIRE: DE NIEUWE WERELDDORDE

Globalisering, aldus Hardt en Negri, is wel degelijk een fundamenteel nieuwe situatie en een belangrijke historische verschuiving. Het kapitalisme brengt economische en politieke macht steeds meer samen in een enkelvoudige, supranationale vorm van macht - het Empire. Empire is een mondiale orde, een nieuwe vorm van soevereiniteit die bestaat uit een reeks van nationale en supranationale organisaties die onder één en dezelfde bestuurslogica vallen. Het begrip "Empire" wordt door Hardt en Negri uitdrukkelijk gehanteerd als theoretisch concept, dat echter vrij precies wordt uitgewerkt. In het derde hoofdstuk van het boek wordt zelfs een heuse "machtspyramide" gepresenteerd, die aangeeft hoe de mondiale macht in het Empire is georganiseerd (zie afbeelding). De machtsrelaties in het Empire zijn gebaseerd op uitbuiting, en die is meedogenlozer en totaler dan ooit. Tegenwoordig is bijna iedereen op een of andere manier opgenomen in het netwerk van kapitalistische uitbuiting.

POSTMODERNE SOEVEIREINITEIT

De organisatie van de mondiale macht is echter niet zo eenduidig als dit schema suggereert. Macht in het Empire is namelijk, met het verval van nationale grenzen en natie-staten, steeds moeilijker te lokaliseren op één plaats; deze macht is veelvormig en ruimtelijk diffuus, oftewel hybride. Empire is een oppervlakkige wereld zonder centrum; de macht is gelokaliseerd in een 'non-plaats'. Dit wil echter niet zeggen dat de nationale staten nu op de vuilnisbelt van de geschiedenis liggen. De staat heeft altijd gefunctioneerd voor het collectieve belang van het kapitalisme, als "Raad van Bestuur" (Marx). Individuele bedrijven hebben daarom altijd een tegenstrijdige relatie met de staat gehad: aan de ene kant afhankelijkheid van de staat, in haar rol van beschermheer; aan de andere kant vijandschap omdat de rol van de staat als beschermer van het kapitalisme als systeem in het nadeel kan zijn van individuele kapitalisten (bijvoorbeeld bij het bestrijden van monopolies). In het Empire is de macht van grote, transnationale bedrijven enorm toegenomen. Er is echter geen sprake van een overwinning van bedrijven over de staat: staatsfuncties zijn verplaatst naar een ander niveau, dat van "banken en internationale planorganisaties". Hardt en Negri benadrukken dat er niet getreurd moet worden over de ondergang van de natiestaat. De natiestaat heeft ons vooral ellende en oorlogen gebracht. Nationalisme, ook het vroegere

1ste laag: mondiale politiemacht/tyrannie

VS

Natiestaten verbonden in G7
Club van Parijs/Londen, Davos

Hetogene verzameling van associaties die culturele en biopolitieke macht ontplooiën

Netwerken van kapitaalstromen, technologiestromen en bevolkingsstromen, mondiaal uitgezet door transnationale bedrijven

Algemeen stelsel van soevereine natiestaten

3e laag: reactionaire corporatieve krachten

tegenwoordigers van de massa: natiestaten, religieuze instituties, media, maar vooral grote NGO's

2e laag: parasitaire oligarchie

'bevrijdingsnationalisme' ontketent voornamelijk regressieve krachten.

POSTMODERNE PRODUCTIE EN ARBEID

In de overgang van de "moderne soevereiniteit" (waarbij macht voornamelijk nationaal was georganiseerd) naar de postmoderne soevereiniteit (het Empire) hebben zich ook op het terrein van productie en arbeid wezenlijke veranderingen voorgedaan. De dominantie in de postmoderne economie verschuift steeds meer naar de dienstsector en het bewerken van informatie. De overgang naar deze 'informatie-economie' heeft geleid tot een deterritorialisering en decentralisatie van productie. Het kapitaal is veel mobieler geworden, en de lopende band, als organisatorisch model voor de productie, is vervangen door het netwerk. Tegelijk wordt de controle over de productie steeds meer gecentraliseerd. Enerzijds door de mogelijkheden tot het bewaken van arbeiders door computernetwerken en communicatietechnologie; anderzijds doordat leiding en planning van met name financiële dienstverlening steeds meer in enkele sleutelsteden plaatsvindt: mondiale steden, of controlesteden. De positie van de arbeid is door dit alles ernstig verzwakt. De arbeid in de postindustriële economie is voornamelijk immateriële arbeid geworden: abstracte arbeid (met computers in de dienstensector) of affectieve arbeid (in de gezondheidszorg en amusementsindustrie). Over het algemeen kan gesteld worden dat er sprake is van steeds verdergaande proletarisering: kapitalistische productie- en reproductierelaties verspreiden zich steeds meer over de hele wereld, samen met proletarisering: arbeid wordt steeds minder gereguleerd waardoor er steeds meer werk tegen steeds lagere lonen ontstaat. Dit laatste doet zich voor in de opkomende mondiale steden, zoals Los Angeles, waar sociaal en geografisch gescheiden minderheden uit angst voor armoede en de toekomst met elkaar vechten om werk.

BIOMACHT

Een belangrijk kenmerk van het Empire is de opkomst van de controle-maatschappij, de opvolger van de discipline-maatschappij. In deze laatste kregen burgers de waarden van de maatschappij opgelegd binnen instituties als de

Onlangs verscheen het boek *Empire* van Michael Hardt en Antonio Negri in Nederlandse vertaling. Het heeft inmiddels de status gekregen van een boek "dat je gelezen moet hebben", wat voor mij doorgaans een reden is om het maar niet te lezen. Het boek maakt echter zoveel discussie los, dat de nieuwsgierigheid het bij mij toch won. *Empire* is een interessante, en nu en dan zelfs meeslepende analyse van de huidige wereldorde. "Andersglobalisten" die denken een soort actiehandleiding te kopen, zullen echter bedrogen uitkomen. *Empire* is een zwaar theoretisch boek, en zeker niet, zoals de flaptekst belooft, "uiterst leesbaar" geschreven.

2. EMPIRE EN DE "ANTI-GLOBALISERINGSBEWEGING"

Bij het lezen van *Empire* is het belangrijk te beseffen dat dit boek is geschreven vóór de opkomst van de 'anti-globaliseringsbeweging'. (1) Negri en Hardt zijn zeker niet te beschouwen als vertegenwoordigers van deze beweging, voor zover deze beweging vertegenwoordigers kan hebben, en voor zover die beweging überhaupt als beweging is te kenschetsen. Laten we toch proberen uit de visie van Hardt en Negri enkele consequenties voor de 'anti-globaliseringsbeweging' te schetsen.

LEVE DE GLOBALISERING!

In de eerste plaats benaderen Hardt en Negri globalisering niet als een fenomeen dat in de eerste plaats negatief is. Globalisering wordt gezien als een onvermijdelijke, en niet meer terug te draaien ontwikkeling in de mondiale economische en politieke verhoudingen. In zekere zin valt de globalisering zelfs toe te juichen: het biedt de 'massa' alle mogelijkheden zich te vermengen, en daarmee de muren van naties, etniciteit, volk, ras en religie te doorbreken. In tegenstelling tot andere soevereiniteitssystemen komt de massa daardoor direct tegenover het Empire te staan. Globalisering kan daarom gezien worden als een voorwaarde voor de bevrijding van de massa. Door de globalisering wordt het steeds moeilijker de massa te controleren, en nemen de potentiële mogelijkheden voor verzet juist toe. Het simpelweg afwijzen van 'de globalisering' is daarom volgens Hardt en Negri geen optie; bepaalde elementen ervan moeten juist verwelkomd worden.

In de tweede plaats worden alle pogingen tot het 'terugdraaien' van de globalisering, nu en dan bepleit door organisaties binnen de 'anti-globaliseringsbeweging', door Hardt en Negri verworpen als reactionair en zelfs gevaarlijk. 'Links nationalisme',

het beschermen van de natie-staat of het pleiten voor vertraging van de kapitaalstromen (de inzet van Attac) wordt gezien als een doodlopende weg. Ook het vestigen van "Autonome Zones" (2) wordt verworpen als onrealistisch. Terugkeer naar de natiestaat, opkomen voor 'het lokale' of het zich terugtrekken in een afgeschermd commune zijn doodlopende wegen: niemand kan zich meer onttrekken aan het mondiale economische systeem, elk land en individu is ervan afhankelijk geworden.

WAAR IS DE MACHT?

De protesten van de 'anti-globaliseringsbeweging' zijn in

de afgelopen vijf jaar geuit bij veel verschillende instituties en evenementen: G7 bijeenkomsten, Eurotoppen, NAVO-bijeenkomsten, vergaderingen van IMF en Wereldbank, het elitaire Davos-overleg, en meer van dergelijke topbijeenkomsten.

Deze variëteit aan verzetsoeuen weerspiegelt de visie van Hardt en Negri dat de macht in het Empire niet meer duidelijk te lokaliseren is. Activisten die bij een bijeenkomst van de WTO protesteren tegen de kapitalistische uitbuitingsverhoudingen, hebben daarom gelijk in hun keuzedoel van protest, maar tegelijk ook weer niet: de WTO is slechts een onderdeel van een complex netwerk van instituties en verhoudingen die de mondiale macht in het Empire vormen. De macht heeft in het Empire geen locatie; daarnaast heeft de uitbuiting in het Empire een totaal karakter gekregen. Dit kan voor de 'anti-globaliseringsbeweging' leiden tot twee conclusies: in de eerste plaats moeten de actiedoelen door de 'anti-globaliseringsbeweging' met veel fantasie en variëteit gekozen worden, en moet vermeden worden dat bijvoorbeeld de multinationals of de WTO exclusief als grote boosdoeners worden aangevallen.

In de tweede plaats moet het 'totale' karakter van de uitbuiting onder het Empire er toe leiden dat een beweging die hierop reageert, zoveel mogelijk maatschappelijke facetten en terreinen in haar strijd betreft: van cultuur tot militarisme, van milieustrijd tot bevolkingspolitiek, van anti-racisme tot vrouwenstrijd, het politieke én het persoonlijke. Een totale vorm van uitbuiting vraagt om een totale vorm van verzet. De op het ogenblik sterk op economische instituten gerichte beweging zou daarom een bredere focus moeten nemen.

Tenlotte moet een verzetbeweging zich ervoor hoeden onderdeel te worden van wat Guy Debord omschrijft als 'het schouwspel' - de verzameling beelden en ideeën die de openbare mening vormt en reguleert. Traditionele vormen van strijd of verzetsvormen die voorspelbaar worden, worden opgenomen in 'het schouwspel' en worden dan een onderdeel van de uniforme massacultuur: zie de rafelige t-shirts met veiligheidsmeldingen die nu voor 50 euro in design shops hangen, of de door de commercie opgepikte "Seattle-look". Een verzetbeweging moet er daarom altijd voor zorgen het schouwspel voor te zijn, en dus moet ze creatief blijven, voortdurend nieuwe vormen en methodes kiezen en nieuwe verbanden aangaan. Bijvoorbeeld met migranten: meer daarover in het volgende stuk.

3. CONCRETE VERZETSPERSPECTIEVEN

Zoals gezegd is Empire in de eerste plaats een theoretische verhandeling; een politiek alternatief wordt niet gegeven, want "dat zal in de praktijk moeten ontstaan". Hierbij hadden de schrijvers het wellicht moeten laten, want de in het intermezzo van het boek beschreven verzetsmogelijkheden blijven tamelijk diffuus, om een veelvoorkomend woord in het boek te gebruiken. Er wordt wat gefilosofeerd over een "universele gemeenschap die op pelgrimstocht moet gaan tegen het Empire", en dat "de wil om tegen te zijn" erg belangrijk is. Hierbij vallen termen als exodus, desertie en nomadisme. Ook moeten de grenzen van gender en seksualiteit doorbroken worden. Alleen tegen-zijn is

natuurlijk niet voldoende; de massa moet een "tegen-Empire" creëren, maar wat dit precies is, blijft duister.

WERELDBURGERSCHAP

Met name in het vierde deel van het boek worden de schrijvers op het punt van verzetsperspectieven wat concreter. De enorme mobiliteit van groepen, individuen en populaties, kortom de vele migratiestromen van tegenwoordig, worden door Hardt en Negri gezien als potentieële haarden van verzet. Door de migratiestromen kunnen nationale markten steeds minder worden gereguleerd, grenzen worden ondermijnd, overal worden nieuwe ruimtes toegeëigend en worden nieuwe rijkdommen geschept. Het Empire probeert deze mobiliteit te beheersen, maar slaagt hier niet in; daarom doet zij alle pogingen migranten te criminaliseren. In feite is dit paradoxaal, want het Empire is ook afhankelijk van het uitbuiten van de productieve kracht van de migranten.

Aan het einde van het boek formuleren Hardt en Negri enkele concrete eisen, die door de massa gesteld kunnen worden aan het Empire. De eerste eis is geïnspireerd op de praktijk van de Franse sans-papiers: 'papiers pour tous!', kortom: wereldburgerschap. Radicaler geformuleerd, moet de massa het recht op haar eigen beweging opeisen. Iedereen moet overal staatsburger met gelijke rechten kunnen worden. De barrière tussen 'burger' en 'migrant' moet geslecht worden.

Het proletariaat is, door de steeds grotere macht van het kapitalisme op de gehele samenleving, een veel grotere groep dan enkel de industriële arbeidersklasse. Dit maakt een tweede eis mogelijk: een maatschappelijk loon en een gegarandeerd inkomen voor iedereen. Hierdoor wordt tevens de seksuele deling van arbeid ongedaan gemaakt (door het verdwijnen van het gezinsloot).

De derde eis wordt door Hardt en Negri geformuleerd als "het recht op hernieuwde toe-eigening". Dit gaat verder dan het klassiek-marxistische "zich de productiemiddelen toe-eigenen" - het gaat ook om kennis, communicatie, de taal, maar ook het leven zelf en de liefde. Alles wat door het kapitalisme is veroverd, moet heroverd worden, totdat elke vorm van uitbuiting is verdwenen.

En hoe zit het dan met de revolutie? Negri en Hardt bieden geen "Alleen de massa zal door praktisch experimenteren modellen bieden en bepalen wanneer en hoe het mogelijke werkelijk wordt".

CONCLUSIE

Empire is een post-marxistische analyse van de huidige wereldorde. Op enkele punten onderscheidt het zich in positieve zin van klassiek-marxistische analyses. In de eerste plaats geeft het geen zwart-wit beeld van de wereld en het huidige systeem, maar poogt het de complexiteit en de 'hybriditeit' van de huidige wereldorde te duiden, terwijl het tegelijk een kritische houding inneemt tegenover postmodernistische denkers. De algemene theorie van het Empire is weliswaar niet nieuw; er is al veel geschreven over een nieuwe 'globale' vorm van soevereiniteit. De volledigheid en veelzijdigheid waarop deze geanalyseerd wordt wel.

In de tweede plaats wordt het industrieproletariaat niet gezien als de enige en ware revolutionaire groep, maar wordt er een brede definitie van 'proletariaat' gehanteerd: "Iedereen die wordt uitgebuit door of onderworpen is aan kapitalistische overheersing." Een eenzijdig soort 'arbeiderisme' dat nog steeds bij sommige groeperingen te vinden is tegenwoordig, komen we bij Hardt en Negri dus gelukkig niet tegen.

Een derde positieve punt is het belang dat gehecht wordt aan de massale migratiestromen tegenwoordig: gepoogd wordt dit fenomeen te verklaren binnen het Empire concept; tegelijkertijd wordt het enorme verzetspotentieel van juist deze groep benadrukt. In de vierde plaats zal het anti-nationalistische standpunt en het nauwelijks verborgen genoegen waarmee het verval van nationale grenzen en natiestaten beschreven wordt vooral anarchisten aanspreken.

KRITIEK

Naast dat de stijl van Empire moeilijk en academisch is, valt er ook inhoudelijk een en ander op te merken aan het boek. De nadruk ligt wel erg op een theoretische beschrijving van de opkomst en een formele analyse van het functioneren van het Empire, terwijl er maar weinig praktische voorbeelden worden gegeven hoe het Empire in de praktijk gestalte krijgt. Hierdoor blijft de lezer na het dichtslaan van het boek toch vooral zitten met een theoretisch concept zonder concrete gedaante. Verder blijft het spijtig dat er toch vrij weinig aandacht in het boek is voor mogelijke alternatieven voor het Empire en

verzetsmogelijkheden. Tot slot moet het vrijwel ontbreken van feministische theorievorming in de analyse van Hardt en Negri als een tekortkoming van het boek benoemd worden.(3) en het feit dat er maar weinig aandacht wordt besteed aan de implicaties van de ineenstorting van het "reëel bestaande socialisme". Al met al is Empire een rijk en veelzijdig boek, dat activisten en andere geïnteresseerden tal van aanknopingspunten biedt voor discussie en analyse.

David

"Empire" van Michael Hardt en Antonio Negri is in Nederlandse vertaling verschenen bij uitgeverij Van Gennep en kost 30 euro.

- (1) Empire werd geschreven tussen de Eerste Golfoorlog en de Kosovo-oorlog.
- (2) Enkele jaren geleden een redelijk populaire theorie n.a.v. het boekje TAZ van Hakim Bey
- (3) Zie ook de boekbespreking van Empire van Koen Haegens in *Kleintje Muurkrant* 374.

STOP DE NEONAZI KAZERNE!

In december 2000 werd in Eindhoven een oude militaire kazerne

gekraakt door een groepje jongeren. Al vrij snel werd duidelijk dat het hier om extreem rechtse krakers gaat. In de omgeving van de kazerne werden erg veel leuzen geklad, zoals 'Eigen Volk Eerst', 'Voorpost Voor Rost', 'NSB', 'Banken voor Blanken' en op bankjes in het bos 'Slechts voor Blanken'.

In de afgelopen jaren hebben de extreemrechtse krakers een plaats weten te creëren, die een internationale aantrekkingskracht heeft.

Er vinden regelmatig concerten plaats van bekende extreemrechtse bands zoals Landstorm, Brigade M en Standrecht. Daarnaast worden er op de kazerne ook vormingskampen, politieke bijeenkomsten en herdenkingsdagen georganiseerd. Dit alles met een uitgesproken neonazistisch karakter.

Op deze manier vervult de kazerne, op een noot, eerder vertoonde manier in Nederland, een belangrijke en militante rol binnen de extreemrechtse beweging. De beweging in en rond de kazerne functioneert onder de noemer 'Nationale Beweging'. De Nationale Beweging wordt voornamelijk aangestuurd door leden afkomstig van de voormalig politieke partij CP'86. Binnen de Nationale Beweging volgen zij duidelijk een andere strategie om te groeien en hun gedachtegoed te verspreiden. Buiten de parlementaire politiek om wordt er via de subcultuur aanwas gewonnen. De kazerne is duidelijk een belangrijke spil in deze strategie.

Op 22 maart vind er in Eindhoven een demonstratie plaats tegen racisme, moslimhaat en voor de ontruiming van de kazerne. Stop fascisme! Stop de Nationale Beweging! Stop de kazerne!

Meer informatie? www.afanederland.org
info@afanederland.org; 071-5135606; postbus 224
2300 AE Leiden; Giro 9474245

Ga ook naar één van de infoavonden:

Dinsdag 4 maart	Donderdag 6 maart	Woensdag 12 maart
Groningen	Leiden	Wageningen
Op drift	Las Vegas	Café de Overkant
Eerste drift/	Koppenhinksteeg 4	Bevrijdingsstraat 38
spilsluizen 2	Aanvang 20:00 uur	Aanvang 20:00 uur
Aanvang 20:00 uur		
Dinsdag 4 maart	Zaterdag 8 maart	Donderdag 13 maart
Tilburg	Nijmegen	Gent (B)
Stedelijk	Kraakdisco de	Palinghuizen 144
Jongerencentrum	Onderbroek	Aanvang 20:00 uur
ATTAK	Tweede Walstraat 21	
Telefoonstraat	Aanvang 21:00 uur	Donderdag 13 maart
Aanvang 20:00 uur		Hengelo
	Zondag 9 maart	OJC Innocent
	Alkmaar	Deldenstraat 25
Woensdag 5 maart	Parkhof	Aanvang onbekend
Den Haag	Victoriapark 4	
Eetcafé 't	na 19 uur	Vrijdag 14 maart
vermoorde slagertje		Amsterdam
Lange Beestenmarkt		Vrankrijk
Na het eten		Spuistraat 216
		21:30 uur
Donderdag 6 maart	Maastricht	
Den Bosch	Eetcafé Kantoor 0	
De Bunker	Hoenderstraat 16	Zaterdag 15 maart
Papehulst 26	Aanvang 21:00	Leuven (B)
tijd nog niet bekend		Villa Skvattus Del
		Schapenstraat 29
		Aanvang 18:00 uur

SYMBOLPOLITIEK

Na de enorme anti-oorlogsdemo heb ik mij vermoeid en met blauwe plekken (van samba spelen), gezet aan het schrijven van een artikel van de Dussnieuws. Dit artikel buigt zich over het probleem dat politiek activisme vaak blijft steken in een vorm van het oppervlakkig 'consumeren' van akties. De tienduizenden die gisteren door de straten van Amsterdam liepen, kunnen gezien worden als een hoopvolle opleving van het idee dat de politiek niet alleen in de geglobaliseerde achterkamertjes gemaakt wordt, maar juist op straat. Aan de andere kant is het te hopen dat er betere manieren worden gevonden voor mensen om deel te nemen aan een beweging dan het samengepropt lopen van een symbolisch rondje.

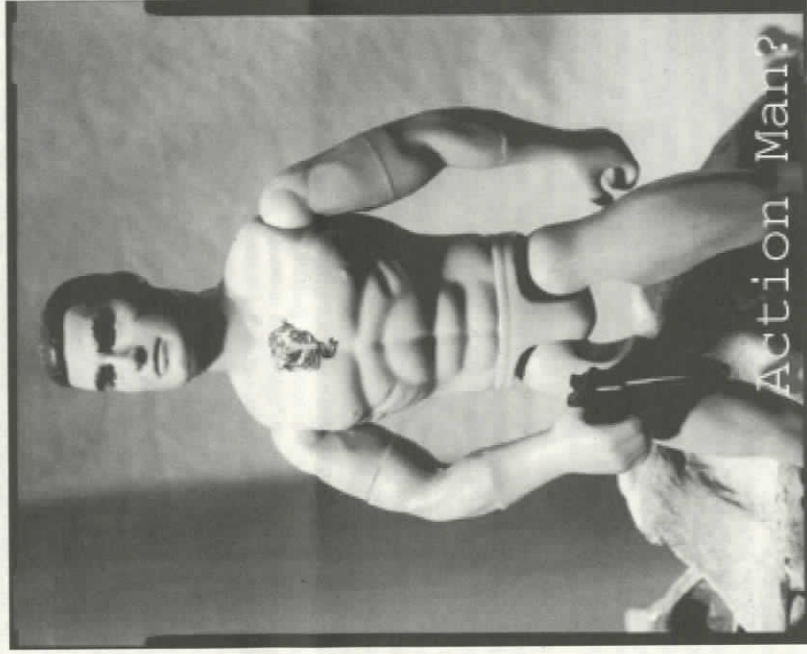
DE DEMONSTRANT ALS CONSUMENT

Veel radicale en directe actie groepen sluiten hun actieaankondigingen af met een oproep om vooral geen consument te zijn en zelf dingen te gaan organiseren. Deze oproep wordt gedaan vanuit een totaal gebrek aan inzicht of misschien een vorm van hypocrisie. De meesten van ons weten dat er bijna nooit iets georganiseerd wordt die al actief zijn binnen wat er nog rest van de radicale politieke beweging weten wel mensen te vinden en informatie te verspreiden over de acties die zij doen. De mensen die daarbuiten staan, staan vaak alleen, hebben geen idee hoe zij iets moeten organiseren, welke middelen er daarvoor zijn en hoe zij mensen kunnen bereiken.

Voor de meeste mensen blijven de mogelijkheden van activisme beperkt tot symbolische participatie: het meelopen op een demo of het 'steunen van goede

tijden van of een bijna oneindig rekbare studietijd of grote werkloosheid. Er was dus een grote groep mensen die niet hoefde of niet kon werken en veel tijd beschikbaar had. Vanuit deze groep mensen zijn er een heleboel zich gaan organiseren om de smerigheid van de maatschappij aan de kaak te stellen. Dat is nu lastiger, studenten (zowel technisch als HBO als Universiteit) worden met de tempobeurs door hun studie heengesleept, en daarna staat de werkgever met uitgestrekte hand te wachten.

Terwijl het model van de oude arbeidersbeweging altijd gericht was geweest op het veranderen van de maatschappij van binnenuit, door middel van strijd rond werk, waren er nu bewegingen opgestaan die de maatschappij wilden veranderen van buitenaf. Zij richtten zich meer op het creëren en verdedigen van autonome ruimtes en cultuur. Beetje bij beetje is er echter een kloof gegroeid tussen deze leefwereld en die van manieren van strijd binnen de

doelen' door het geven van geld aan organisaties zoals greenpeace, amnesty, xmini, milieudefensie etc. Op papier heeft Nederland bijvoorbeeld de grootste milieubeweging ter wereld, met zo'n drie miljoen leden. In de actiepraktijk komt daar weinig van terecht... De mensen die later wel doordringen tot de beweging zijn soms jaren op zoek geweest. Het is dus duidelijk dat er iets mis is in actievoerend Nederland. De vraag is waarom zo weinig mensen naar antwoorden zoeken.

Ik denk dat een groot deel van het probleem ligt aan het model van de 'beroepsactivist'. Het actiewezen is in Nederland zo erg geprofessionaliseerd dat het veel van zijn sociale basis op non-actief heeft gesteld. Activisme is een beroep geworden, een specialisatie waar tegenwoordig om je cv gevraagd wordt. De geprofessionaliseerde groepen werken met betaalde posities, via id banen, betalende leden, of fondsenwerving. Zij zijn daardoor simpelweg gesloten voor de mensen die wel eens een paar uur per week actief willen worden. De verhouding tot werk is zowiezo een van de grootste problemen van de radicale politieke beweginkjes in Nederland. Bewegingen als de vredesbeweging, de kraakbeweging en de milieubeweging zijn ontstaan in

Merlijn

DUSNIEUWS

COLUMN YVONNE VAN DELFT
**! REGELS EN MORAAL,
MAAR EIGENLIJK AL-
LEEN VOOR ANDEREN**

Veiligheid is een van de hot items van het moment, mede op de kaart gezet door de gebeurtenissen rondom de verkiezingen in mei, maar ook verder van ons bed in New York, ruim anderhalf jaar geleden. Wijd verbreid is het gevoel dat het toch een stuk onveiliger geworden is Nederland.

Maar is dat ook zo? Promovendus Margreth Egelkamp aan de universiteit van Groningen deed onderzoek naar de inflatie van geweld. Zij komt tot de conclusie dat minder Nederlanders slachtoffer van geweld zijn geworden dan de cijfers van de politie doen vermoeden.

Vergeleken met 15 jaar geleden doen mensen sneller aangifte en worden vergripen ook door de politie sneller als 'gewelddadig' behandeld. Daardoor lijkt het geweld toe te nemen, maar het werkelijke aantal slachtoffers van zware mishandeling, poging tot doodslag of diefstal met geweld is niet of nauwelijks gestegen.

Wat is dan het probleem? Mensen willen alles doen waar ze zin in hebben, zonder dat daar grenzen aan worden gesteld. Maar ze willen tegelijkertijd ook veilig zijn. Er moeten regels zijn en een moraal, maar eigenlijk alleen voor de anderen. Die moeten aan banden gelegd worden, zodat we in alle vrijheid vrij kunnen zijn. Allostonen, daklozen en junks, die moeten zich eens aan de regels gaan houden. Zegt de witte man van van middelbare leeftijd in zijn doorzonwoning in de nieuwbouwwijk. Terwijl hij net nog even een 'verloren zonnebril' van 150 euro bij de reisverzekering claimt. Officier van justitie Fred Speijers meldde onlangs dat belastingfraude als nationale sport is overtroffen door verzekeringsfraude.

Het gaat dus over de spanning tussen vrijheid en veiligheid. In het huidige politieke klimaat ligt de nadruk op veiligheid. Vrijheid is van ondergeschikt belang. Van alle kanten worden er voorstellen gedaan die de individuele vrijheid beperken onder het mom van veiligheid. Preventief foulleren, cameratoezicht in winkels, discotheken, benzinstations en de openbare ruimte. En natuurlijk de identificatieplicht vanaf 12 jaar. Het lijkt wel of er geen einde aan dit soort voorstellen komt. En met name de liberalen, pleitbezorgers van vrijheid bij uitstek, roepen om het hardste. Ik ben benieuwd of er iemand is die werkelijk gelooft dat je daardoor een veiliger samenleving krijgt.

Ik denk dat het zinvoller is de 'civil society' te stimuleren. Mensen moeten een eigen plek in de maatschappij krijgen en zich verantwoordelijk voelen voor zichzelf én voor een ander. De 'economie van het eigenbelang' is wat mij betreft failliet: we zijn rijker dan ooit, maar ook ontevredener. Mensen moeten zich onderdeel voelen van de maatschappij in plaats van alleen te gast zijn. Dat gaat niet zomaar, dat moet je met kleine stappen opbouwen. De hele sociale infrastructuur waar jarenlang op bezuinigd is, zal weer opnieuw moeten worden opgebouwd. Laten we bijvoorbeeld starten door jongeren niet met identificatieplicht op te zadelen, maar hen actief te betrekken bij projecten in hun eigen wijk of op school. Dan werk je daadwerkelijk aan een duurzame oplossing voor veiligheid.

Yvonne van Delft, GroenLinksraadslid in Leiden

bedrijven werd bezuinigd. De daarmee behaalde besparingen stak men niet in prijsverlagingen of kwaliteitsverbetering maar in de eigen zak. Verrast? Niet nodig. In het bedrijfsleven spelen morele overwegingen of het duurzaam maatschappelijk belang nu eenmaal geen rol van betekenis. Het enige wat echt telt is het korte termijn belang van de (groot-) aandeelhouders. Wie beweert dat de belangen van aandeelhouders en de samenleving dezelfde zijn weet niet waar die het over heeft of liegt.

De vermarkting van de samenleving gepaard gaat met een verzakelijking van de relatie tussen mensen onderling. De markt moet en zal groeien. Steeds meer facetten van de samenleving worden zo georganiseerd dat er geld mee verdient kan worden. Marktwerving gaat zo ten koste van de bij menswerking behorende begrippen als vriendschap en solidariteit. De verzakelijking van het samenleven heeft een vernietigende invloed op de sociale samenhang. In het dagelijkse leven komen mensen steeds vaker tegenover elkaar staan, zoals wanneer ze kunstmatig schaars gehouden elementaire voorzieningen (woonruimte, uitkeringen, banen of studieplaatsen) proberen te bemachtigen. De markt heerst door te verdelen. De markt speelt mensen tegen elkaar uit en laat hen weinig andere mogelijkheid dan met hun medemens te wedijveren. De markt maakt leert mensen elkaar te wantrouwen en elkaar te zien als concurrent.

Ook veiligheid is op de "vrije markt" een product geworden. En niet het minste ook! Tegen de algehele economische malaise in groeiende handel in veiligheid explosief. Van wapenhandel tot private gevangenis, wereldwijd is in de repressie-industrie nog nooit zoveel geld uitgegeven. De markt weet werkelijk overal een slaatje uit te slaan, in de door haar zelf gecreëerde maatschappelijke problemen ziet ze "business opportunities".... In een samenleving, waar veiligheid niet meer een recht maar een product is, waar solidariteit wordt verkocht aan de hoogste bieder en concurreren is verheven tot belangrijkste volkssport, groeit het gevoel van maatschappelijke vervreemding en onveiligheid.

CRIMINALITEIT EN CAPITALISME

Behalve dat de moderne samenleving te maken heeft met een door kapitalisering veroorzaakte individualisering van normen en waarden, waardoor we ons geconfronteerd zien met een afbrokkelende sociale cohesie, speelt ook daadwerkelijk crimineel gedrag een belangrijke rol in het toenemende gevoel van onveiligheid. Met name 'alle daagse criminaliteit' zoals diefstal en geweld op straat zijn voor veel mensen een belangrijke bron van angst en ergernis. Nu is dit artikel niet de plaats voor een uitgebreide analyse over de betekenis en achtergronden van criminaliteit, maar enkele opmerkingen zijn hier toch wel op zijn plaats.

Allereerst is criminaliteit iets van alle dag. Criminologen verschillen van mening in hoeverre de criminaliteit de afgelopen decennia objectief is toegenomen. De laatste tijd gaat men vaak uit van ongeveer een verzesvoudiging van het aantal geregistreerde misdrijven sinds 1960. De verschillende manieren waarop door de tijd heen het cijfermateriaal tot stand kwam, maakt een exacte vergelijking echter onmogelijk. Zo is de voortdurende herdefiniering van het begrip 'criminaliteit' en de daarmee verband houdende verandering in registratie, wet- en regelgeving van grote invloed op de vergelijkbaarheid van de criminaliteitscijfers.

Überhaupt valt er op de door de overheid gehanteerde definitie van criminaliteit het nodige af te dingen, want wat de overheid crimineel (of juist rechtmatig) noemt is alles behalve politiek neutraal. Zo heeft binnen de parlementair kapitalistische rechtstaat het recht op privé eigendom een centrale, haast onaantastbare status. Anderen rechten, zoals het in allerlei landelijke en internationale wetten en verdragen vastgelegde recht op huisvesting, veiligheid, onderwijs en gezondheidszorg, blijken in de praktijk telkens ondergeschikt aan het eigendomsrecht. Een groot deel van de in Nederland gevoerde straffaken gaat dan ook over inbreuken op het eigendomsrecht. Het ene recht is blijkbaar het andere niet. Net als de ene dader de andere niet is. Zo zitten de gevangenis vol criminele drugsverslaafden, migranten (>50%) en andere gemarginaliseerde mensen, terwijl de 'grote vissen' vaak uit gevangenschap weten te blijven. Het juridisch apparaat slijbt dus vooral dicht met arme mensen die klaarblijkelijk geen andere overlevingsstrategie zien dan het criminele pad op te gaan. Wie je daarentegen weinig tussen de gevangenis muren ziet zijn rijke mensen. Die weten veelal hun straf te ontlopen, door armen het gevaarlijke werk te laten doen en zich te laten verdedigen door de beste advocaten of vervolging af te kopen. In een maatschappij waar ongelijkheid en uitbuiting in de wet is verankerd hoeven we ons geen illusies te maken over de objectiviteit van het justitieel apparaat en de wetgever.

De politieke discussie over criminaliteit negeert de fundamentele rechtsongelijkheid en gaat juist uit van een onbetwistbare rechtvaardigheid van rechtspraak binnen het parlementair kapitalisme. Een verband tussen de kapitalisering van het samenleven, criminaliteit en het onveiligheidsgevoel wordt hoogstens op filosofische niveau gelegd, zonder daar politieke consequenties aan te verbinden.

Socialisering (in feite dekapitalisering) van de samenleving en collectivisering van de maatschappelijke organisatie wordt nooit als een reële politieke oplossing gezien. Wanneer het om oplossingen voor de toegenomen criminaliteit en onveiligheid gaat komt men daarom al snel uit in repressie (onderdrukkende) maatregelen.

DE PUINHOPEN VAN HET PARLEMENTAIR CAPITALISME

Links heeft de afgelopen jaren dikwijls het verwijt gekregen blind te zijn geweest voor de problemen van de moderne tijd. Niet geheel ten onrechte. Zo zijn lange tijd zijn het blijvende karakter van arbeidsmigratie en de problemen rond integratie onderschat of zelfs genegeerd. Ook de gevolgen van kapitalisering van publieke voorzieningen en

sociale netwerken zijn door velen niet in hun volle omvang erkend (en nog steeds niet). In dit kader moet ook de gebrekkige aandacht van links voor de veiligheidsproblematiek worden gezien. Toch wil dit geenszins zeggen dat links collectief schuld draagt voor de huidige maatschappelijke problemen. Verre van dat. Rechts had het namelijk net zo moeilijk met de impact van ontzuiling, kapitalisering en mondialisering op de samenleving. Als rechts al met voorstellen kwam, waren deze dikwijls van xenofobie en/of repressieve aard, en werden ze terecht door links afgewezen of op z'n minst kritisch bejegend. Daar komt nog eens bij, dat het natuurlijk grote onzin is om te spreken over 'links' en 'rechts', alsof het hier om een homogene entiteiten gaat. In werkelijkheid zijn het containerbegrippen waarachter heel diverse politieke stromingen schuil gaan.

Wat betreft de rol van parlementair links (3) kunnen we kort zijn: door de parlementaire democratie te omarmen, houdt men de status quo in stand en is men feitelijk deel geworden van het probleem. Het idee dat, de door het parlementair kapitalisme geïnstitutionaliseerde fundamentele onrechtvaardigheid, het beste kan worden bestreden vanuit het parlement, is absurd en moet gezien worden in het licht van het eerder in dit artikel aangestipte Historisch Compromis tussen kapitaal en arbeid. Dit betekent overigens niet dat een succesvolle antikapitalistische en anti autoritaire strategie, geen parlementaire tak kan hebben. Dat is op zich misschien nog wel mogelijk, maar parlementarisme kan hoogstens een middel zijn, tussen vele andere middelen, waarvan een beweging zich bedient.

De gezamenlijke linkse partijen zijn vanzelfsprekend een andere mening toegedaan, en hopen iedere verkiezing weer op een paar zeteltjes meer. Het wekt dan ook geen verbazing dat zij geen (overtuigend) standpunt weet te formuleren in de discussie over veiligheid. Voor zover men al niet met het rechtse repressieverhaal meehuilt, pruttelt men voor de vorm nog wat over preventie, maar over hoe dat er in praktijk uit moet zien blijft vaag. Af en toe houdt men een pleidooi voor het open houden van de, voortdurend met bezuinigingen bedreigde, maatschappelijke zorginstellingen zoals buurthuizen en jongerencentra. Deze zouden de sociale cohesie en controle vergroten en zo criminaliteit en onveiligheid voorkomen. Maar het pleidooi voor het vergroten van de rol van de overheid, in het bevorderen van de sociale cohesie en het formuleren en uitdragen van normen en waarden, klinkt op z'n minst naïef. Het is alsof je de vos vraagt het kippenhok te bewaken, want is het niet de (kapitalistische) overheid onder wiens bezielende leiding de samenleving wordt vermarkt en gemoteliseerd?

BUILDINGS BECOME COMMUNITIES WHEN TENANTS RECOGNIZE COMMON PROBLEMS + WORK TOGETHER TO SOLVE THEM.

In de door rechtse en linkse parlamentaristen beheerste discussie rond veiligheid is dringend behoefte aan een anti autoritair geluid. Dit geldt ook voor andere door ontzuiling, kapitalisering en mondialisering veroorzaakte maatschappelijke veranderingen en problemen, waar overduidelijk veel mensen grote moeite mee hebben (net als wij trouwens). Soms zijn de reacties zo extreem en wijdverbreid dat het de contouren aanneemt van een collectieve identiteitscrisis.

We mogen het niet toelaten dat rechts de richting bepaald waarin "antwoorden" worden gezocht (xenofobie, repressie en verdere vermarkting). Net zo min moeten we de door parlementair links levend gehouden hersenschim napraten, die draait om de illusie dat er binnen de marges van de parlementaire democratie nog wat aan het proces van maatschappelijk vervreemding valt te doen.

Wat echter allereerst nodig is, is een radicale democratisering van de maatschappelijke organisatie, zodat mensen weer grip krijgen op de wereld om heen. Kapitalisme, parlementaire democratie en staten (in het algemeen) zijn er op gericht om onrechtvaardigheid van een legitiem jasje te voorzien en daadwerkelijke democratisering tegen te houden.

Het is juist daarom zaak ons actief te mengen in het maatschappelijk debat, waar het ook plaats vindt. Tussen de puinhopen van het parlementair kapitalisme lopen al veel te veel verweerde mensen rond, wiens onvrede tot nu toe vooral dankbaar voor is voor populistisch rechts. Naar deze mensen moeten we toe om uit te leggen dat veiligheid binnen de bestaande politieke verhoudingen een onhaalbare zaak is en dat wanneer we een veilige samenleving willen creëren, we zullen moeten beginnen met datgene te bestrijden wat ons verdeelt.

Marco

NOTEN:

- (1) Met het Zuiden worden de zogenaamde 'ontwikkelingslanden' bedoeld.
- (2) Er zijn nog tal van andere argumenten waarom vermarkting van de publieke ruimte een slecht idee is. Wie daarover door wil lezen kan terecht op het Dusnieuws archief op het internet <http://eurodusnie.nl>
- (3) Met parlementair links bedoelen we niet alleen alle progressieve partijen maar ook die (oudlinkse) organisaties die voor zichzelf partijvorming nog even hebben uitgesteld.

NASCHRIFT

* Voor kritiek op de liberaaldemocratie verwijst ik graag naar het artikel "10 aanklachten tegen de liberaaldemocratie" geschreven door Ernst Naber en verschenen in *Dusnieuws* 39. De url is: <http://squart.net/eurodusnie/articles/dusnieuws/2003/10aanklachten.htm>

* Wat betreft "antinationalistische identiteit" kun je het gelijknamige artikel van mijn hand lezen dat is verschenen in *Dusnieuws* 16. De url is: <http://squart.net/eurodusnie/articles/dusnieuws/antin.htm>

* Een goed boek over het verband tussen de risicomaatschappij en onveiligheid is "de veiligheidsutopie" van Hans Boutellier ISBN: 90-5454-205-5

bedrijven werd bezuinigd. De daarmee behaalde besparingen stak men niet in prijsverlagingen of kwaliteitsverbetering maar in de eigen zak. Verrast? Niet nodig. In het bedrijfsleven spelen morele overwegingen of het duurzaam maatschappelijk belang nu eenmaal geen rol van betekenis. Het enige wat echt telt is het korte termijn belang van de (groot-) aandeelhouders. Wie beweert dat de belangen van aandeelhouders en de samenleving dezelfde zijn weet niet waar die het over heeft of liegt.

De vermarkting van de samenleving gepaard gaat met een verzakelijking van de relatie tussen mensen onderling. De markt moet en zal groeien. Steeds meer factoren van de samenleving worden zo georganiseerd dat er geld mee verdient kan worden.

Marktwerving gaat zo ten koste van de bij menswerking behorende begrippen als vriendschap en solidariteit. De verzakelijking van het samenleven heeft een vernietigende invloed op de sociale samenhang. In het dagelijkse leven komen mensen steeds vaker tegenover elkaar staan, zoals wanneer ze kunstmatig schaars gehouden elementaire voorzieningen (woonruimte, uitkeringen, banen of studieplaatsen) proberen te bemachtigen. De markt heerst door te verdelen. De markt speelt mensen tegen elkaar uit en laat hen weinig andere mogelijkheid dan met hun medemens te wedijveren. De markt maakt leert mensen elkaar te wantrouwen en elkaar te zien als concurrent.

Ook veiligheid is op de "vrije markt" een product geworden. En niet het minste ook! Tegen de algehele economische malaise in groeide de handel in veiligheid explosief. Van wapenhandel tot private gevangenis, wereldwijd is in de repressie-industrie nog nooit zoveel geld uitgegeven. De markt weet werkelijk overal een slaatje uit te slaan, in de door haar zelf gecreëerde maatschappelijke problemen ziet ze "business opportunities"...

In een samenleving, waar veiligheid niet meer een recht maar een product is, waar solidariteit wordt verkocht aan de hoogste bieder en concurreren is verheven tot belangrijkste volkssport, groeit het gevoel van maatschappelijke vervreemding en onveiligheid.

CRIMINALITEIT EN KAPITALISME

Behalve dat de moderne samenleving te maken heeft met een door kapitalisering veroorzaakte individualisering van normen en waarden, waardoor we ons geconfronteerd zien met een afbrokkelende sociale cohesie, speelt ook daadwerkelijk crimineel gedrag een belangrijke rol in het toenemende gevoel van onveiligheid. Met name 'alle daagse criminaliteit' zoals diefstal en geweld op straat zijn voor veel mensen een belangrijke bron van angst en ergernis. Nu is dit artikel niet de plaats voor een uitgebreide analyse over de betekenis en achtergronden van criminaliteit, maar enkele opmerkingen zijn hier toch wel op zijn plaats.

Allereerst is criminaliteit iets van alle dag. Criminologen verschillen van mening in hoeverre de criminaliteit de afgelopen decennia objectief is toegenomen. De laatste tijd gaat men vaak uit van ongeveer een verzesvoudiging van het aantal geregistreerde misdrijven sinds 1960. De verschillende manieren waarop door de tijd heen het cijfermateriaal tot stand kwam, maakt een exacte vergelijking echter onmogelijk. Zo is de voortdurende herdefiniëring van het begrip 'criminaliteit' en de daarmee verband houdende verandering in registratie, wet- en regelgeving van grote invloed op de vergelijkbaarheid van de criminaliteitscijfers.

Überhaupt valt er op de door de overheid gehanteerde definitie van criminaliteit het nodige af te dingen, want wat de overheid crimineel (of juist rechtmatig) noemt is alles behalve politiek neutraal. Zo heeft binnen de parlementaire kapitalistische rechtstaat het recht op privé eigendom een centrale, haast onaanstaafbare status. Anderen rechten, zoals het in allerlei landelijke en internationale wetten en verdragen vastgelegde recht op huisvesting, veiligheid, onderwijs en gezondheidszorg, blijken in de praktijk telkens ondergeschikt aan het eigendomsrecht. Een groot deel van de in Nederland gevoerde strafzaken gaat dan ook over inbreuken op het eigendomsrecht. Het ene recht is blijkbaar het andere niet. Net als de ene dader de andere niet is. Zo zitten de gevangenis vol criminele drugsverslaafden, migranten (>50%) en andere gemarginaliseerde mensen, terwijl de 'grote vissen' vaak uit gevangenschap weten te blijven. Het juridisch apparaat slibt dus vooral dicht met arme mensen die klaarblijkelijk geen andere overlevingsstrategie zien dan het criminele pad op te gaan. Wie je daarentegen weinig tussen de gevangensmuren ziet zijn rijke mensen. Die weten veelal hun straf te ontlopen, door armen het gevaarlijke werk te laten doen en zich te laten verdedigen door de beste advocaten of vervolging af te kopen. In een maatschappij waar ongelijkheid en uitbuiting in de wet is verankerd hoeven we ons geen illusies te maken over de objectiviteit van het justitieel apparaat en de wetgever.

De politieke discussie over criminaliteit negeert de fundamentele rechtsongelijkheid en gaat juist uit van een onbetwistbare rechtvaardigheid van rechtspraak binnen het parlementair kapitalisme. Een verband tussen de kapitalisering van het samenleven, criminaliteit en het onveiligheidsgevoel wordt hoogstens op filosofische niveau geteld, zonder daar politieke consequenties aan te verbinden.

Socialisering (in feite dekapitalisering) van de samenleving en collectivisering van de maatschappelijke organisatie wordt nooit als een reële politieke oplossing gezien. Wanneer het om oplossingen voor de toegenomen criminaliteit en onveiligheid gaat komt men daarom al snel uit in repressieve (onderdrukkende) maatregelen.

DE PUINHOPEN VAN HET PARLEMENTAIR KAPITALISME

Links heeft de afgelopen jaren dikwijls het verwijt gekregen blind te zijn geweest voor de problemen van de moderne tijd. Niet geheel ten onrechte. Zo zijn lange tijd zijn het blijvende karakter van arbeidsmigratie en de problemen rond integratie onderschat of zelfs genegeerd. Ook de gevolgen van kapitalisering van publieke voorzieningen en

sociale netwerken zijn door velen niet in hun volle omvang erkend (en nog steeds niet). In dit kader moet ook de gebrekkige aandacht van links voor de veiligheidsproblematiek worden gezien. Toch wil dit geenszins zeggen dat links collectief schuld draagt voor de huidige maatschappelijke problemen. Verre van dat. Rechts had het namelijk net zo moeilijk met de impact van ontzuiling, kapitalisering en mondialisering op de samenleving. Als rechts al met voorstellen kwam, waren deze dikwijls van xenofobe en/of repressieve aard, en werden ze terecht door links afgewezen of op z'n minst kritisch bejegend. Daar komt nog eens bij, dat het natuurlijk grote onzin is om te spreken over 'links' en 'rechts', alsof het hier om een homogene entiteiten gaat. In werkelijkheid zijn het containerbegrippen waarachter heel diverse politieke stromingen schuil gaan.

Wat betreft de rol van parlementair links (3) kunnen we kort zijn: door de parlementaire democratie te omarmen, houdt men de status quo in stand en is men feitelijk deel geworden van het probleem. Het idee dat, de door het parlementair kapitalisme geïnstitutionaliseerde fundamentele onrechtvaardigheid, het beste kan worden bestreden vanuit het parlement, is absurd en moet gezien worden in het licht van het eerder in dit artikel aangestipte Historisch Compromis tussen kapitaal en arbeid. Dit betekent overigens niet dat een succesvolle antikapitalistische en anti autoritaire strategie, geen parlementaire tak kan hebben. Dat is op zich misschien nog wel mogelijk, maar parlementarisme kan hoogstens een middel zijn, tussen vele andere middelen, waarvan een beweging zich bedient.

De gezamenlijke linkse partijen zijn vanzelfsprekend een andere mening toegedaan, en hopen iedere verkiezing weer op een paar zeteltjes meer. Het wekt dan ook geen verbazing dat zij geen (overtuigend) standpunt weet te formuleren in de discussie over veiligheid. Voor zover men al niet met het rechtse repressieverhaal meehuilt, pruttelt men voor de vorm nog wat over preventie, maar over hoe dat er in praktijk uit moet zien blijft vaag. Af en toe houdt men een pleidooi voor het open houden van de, voortdurend met bezuinigingen bedreigde, maatschappelijke zorginstellingen zoals buurthuizen en jongerencentra. Deze zouden de sociale cohesie en controle vergroten en zo criminaliteit en onveiligheid voorkomen. Maar het pleidooi voor het vergroten van de rol van de overheid, in het bevorderen van de sociale cohesie en het formuleren en uitdragen van normen en waarden, klinkt op z'n minst naïef. Het is alsof je de vos vraagt het kippenhok te bewaken, want is het niet de (kapitalistische) overheid onder wiens bezielende leiding de samenleving wordt vermarkt en gemoleculiseerd?

BUILDINGS BECOME COMMUNITIES WHEN TENANTS RECOGNIZE COMMON PROBLEMS + WORK TOGETHER TO SOLVE THEM.

In de door rechtse en linkse parlamentaristen beheerste discussie rond veiligheid is dringend behoefte aan een anti autoritair geluid. Dit geldt ook voor andere door ontzuiling, kapitalisering en mondialisering veroorzaakte maatschappelijke veranderingen en problemen, waar overduidelijk veel mensen grote moeite mee hebben (net als wij trouwens). Soms zijn de reacties zo extreem en wijdverbreid dat het de contouren aanneemt van een collectieve identiteitscrisis.

We mogen het niet toelaten dat rechts de richting bepaald waarin "antwoorden" worden gezocht (xenofobie, repressie en verdere vermarkting). Net zo min moeten we de door parlementair links levend gehouden hersenschim napraten, die draait om de illusie dat er binnen de marges van de parlementaire democratie nog wat aan het proces van maatschappelijk vervreemding valt te doen.

Wat echter allereerst nodig is, is een radicale democratisering van de maatschappelijke organisatie, zodat mensen weer grip krijgen op de wereld om heen. Kapitalisme, parlementaire democratie en staten (in het algemeen) zijn er op gericht om onrechtvaardigheid van een legitiem jasje te voorzien en daadwerkelijke democratisering tegen te houden.

Het is juist daarom zaak ons actief te mengen in het maatschappelijk debat, waar het ook plaats vindt. Tussen de puinhopen van het parlementair kapitalisme lopen al veel te veel verweerde mensen rond, wiens onvrede tot nu toe vooral dankbaar voor is voor populistisch rechts. Naar deze mensen moeten we toe om uit te leggen dat veiligheid binnen de bestaande politieke verhoudingen een onhaalbare zaak is en dat wanneer we een veilige samenleving willen creëren, we zullen moeten beginnen met datgene te bestrijden wat ons verdeelt.

Marco

NOTEN:

- (1) Met het Zuiden worden de zogenaamde 'ontwikkelingslanden' bedoeld.
- (2) Er zijn nog tal van andere argumenten waarom vermarkting van de publieke ruimte een slecht idee is. Wie daarover door wil lezen kan terecht op het Dusnieuws archief op het internet <http://eurodusnie.nl>
- (3) Met parlementair links bedoelen we niet alleen alle progressieve partijen maar ook die (oudlinkse) organisaties die voor zichzelf partijvorming nog even hebben uitgesteld.

NASCHRIFT

- * Voor kritiek op de liberaaldemocratie verwijs ik graag naar het artikel "10 aanklachten tegen de liberaaldemocratie" geschreven door Ernst Naber en verschenen in *Dusnieuws* 39. De url is: <http://isquat.net/eurodusnie/articles/dusnieuws/2003/10aanklachten.htm>
- * Wat betreft "antinationalistische identiteit" kun je het gelijknamige artikel van mijn hand lezen dat is verschenen in *Dusnieuws* 16. De url is: <http://isquat.net/eurodusnie/articles/dusnieuws/antin.htm>
- * Een goed boek over het verband tussen de risicomaatschappij en onveiligheid is "de Veiligheidsutopie" van Hans Boutellier ISBN: 90-5454-205-5

LYNCHZUCHT, EFFICIENCY

Er wordt aan de rechterkant behoorlijk geknabbeld aan de moraal de laatste tijd. Kennelijk zijn ideeën over rechtvaardigheid, bijvoorbeeld met betrekking tot leven en dood in recht, niet vanzelfsprekend meer, dus daarom is het maar beter met goede tegenargumenten komen. Niet alleen dat in de rechtspraak fouten worden gemaakt en de doodstraf onherroepelijk zou zijn, verreweg het vaakst gebruikt in discussies met voorstanders. Dat is namelijk meer een praktisch dan principieel argument. In dit artikel zal worden geprobeerd een aanzet te geven voor een principiële onderbouwing aan verzet tegen de doodstraf.

EN HET MENSELIJK LEVEN

DE BESCHAAFDE DOOD

Nieuwe rechtse denkers vinden het argument dat de doodstraf onbeschaafd is, een stelling die ter discussie zou moeten komen te staan. Voorstanders van de doodstraf vinden de doodstraf namelijk niet onbeschaafd; door te stellen dat de doodstraf onbeschaafd is, zou je niets anders doen dan zonder onderbouwing een conclusie poneren. En dat heeft weinig met argumenteren te maken maar meer met politieke correctheid, zo doceert bijvoorbeeld ultraliberaal Bart Croughs in zijn column in HP/De Tijd (1).

Dat de doodstraf onbeschaafd is, is ook eigenlijk geen argument, het is een conclusie. En uiteindelijk komt een conclusie binnen een moreel denksysteem altijd voort uit één of meerdere aannames over wat rechtvaardigheid zou zijn. Sommige mensen zien veel in autonomie van het individu, gelijke rechten, zachte omgangsvormen en consistentie in toepassing daarvan, daar leg je verder weinig aan uit. Je kunt natuurlijk wel uitleggen waarom je de doodstraf vanuit die aannamen onbeschaafd, zeg maar moreel corrupt, vindt en waarom je die onbeschaafdheid niet wenselijk vindt voor de maatschappij waarin je leeft.

WRAAKZUCHT

Het lijkt erop dat de doodstraf voornamelijk naar voren wordt gebracht door twee groepen mensen die een gelijksoortig motief lijken te hebben.

Aan de ene kant zijn er mensen die, overmand door gevoelens van angst, agressie en wraak, oproepen de crimineel te kruisigen. Een schrikreactie, angst die een gevoel van woede of zelfs wraak aanjaagt, een onbehagelijk gevoel dat alleen tot rust gebracht kan worden door Barbartje te laten hangen; het lijkt er vaak op alsof men zelf het leed heeft ondergaan, alsof men zelf slachtoffer was van de verschrikkelijke kinderverkrachter of moordenaar, alsof men de angst moet bezweren door de vertolker van die angst ritueel uit de weg te ruimen.

Vaak is het parasiteren op het leed van de werkelijke slachtoffers, een valse vorm van verontwaardiging, of gebaseerd op een onredelijk gevoel zelf in gevaar te zijn. Dat kan weliswaar begrijpelijk zijn in sommige gevallen, maar daarmee is er nog geen reden de wraakzuchtige waan van de dag of de lynchdictatuur van de meerderheid als recht over ons af te roepen. Op basis van gebrek aan impulscontrole op moordzuchtige wraaklust kun je geen straffen uitspreken of rechtvaardigen, want dan zou volledig onduidelijk zijn waarom de ene impuls die de dood van een medemens tot gevolg heeft wel en de ander niet zou moeten worden bestraft.

Een schijnbaar tegenovergestelde reactie komt misschien wel uit dezelfde morele ondertoon voort. De moordenaar, het probleem, moet gewoon weggenomen worden door hem rationeel uit de samenleving te elimineren; de doodstraf is daarvoor een snelle, goedkope en doelmatige oplossing. Dat is koel en efficiënt bekeken, ook al kun je je afvragen wat de werkelijke motieven achter deze façade zijn.

In dit geval wordt gereageerd op basis van kostenplaatjes - levenslang is een dure straf - of de simpele vaststelling dat "die" crimineel, indien geroosterd of doodgespoten, in ieder geval niet meer tot zijn daad komt als hij effectief uit de samenleving is verwijderd. Dat is waar,

maar door als tegenstander toe te voegen dat je met de doodstraf een verkeerd signaal geeft, namelijk dat het okeé is te doden, kun je beweren dat de totale efficiency voor de hele maatschappij wel eens onder druk zou kunnen komen te staan. Dit soort morele boodschappen zouden een geweldscultuur kunnen oproepen die uiteindelijk alleen maar meer slachtoffers tot gevolg heeft; wie zal het zeggen. Daar komt overigens nog bij dat doodstraf niet de enige zekere methode is om iemand van zijn daden af te houden. Ook opsluiting is effectief wat dat betreft.

RECHTVAARDIG BOEKHOUDEN?

De tegenstanders hebben de cijfers aan hun zijde als het afschrikargument, bij uitstek een argument van efficiency, ter sprake komt. Volgens Croughs kwam Thom de Graaf met een politiek correcte klassieker, namelijk

helpt als preventie (2).

Maar efficiency als morele leidraad, het lijkt me sowieso niet zo geschikt om ideeën over rechtvaardigheid op te baseren. Stimuleren van euthanasie omdat dat de zorg goedkoper maakt, China laten overstromen omdat dat goed is tegen de overbevolking, mensen ontslaan en dus van hun levensonderhoud afsluiten omdat de bazen bepalen wie wel en wie niet mogen blijven als de winstwaarschuwingen kostenbesparingen voorschrijven; het is de koude mathematische boekhoudersmoraal van het kapitalisme, de moraal dat vijf meer is dan vier en dat daarom vijf beter is (3). Het mist empathie, het mist respect voor het menselijk leven, het mist erkenning van de autonomie van het individu.

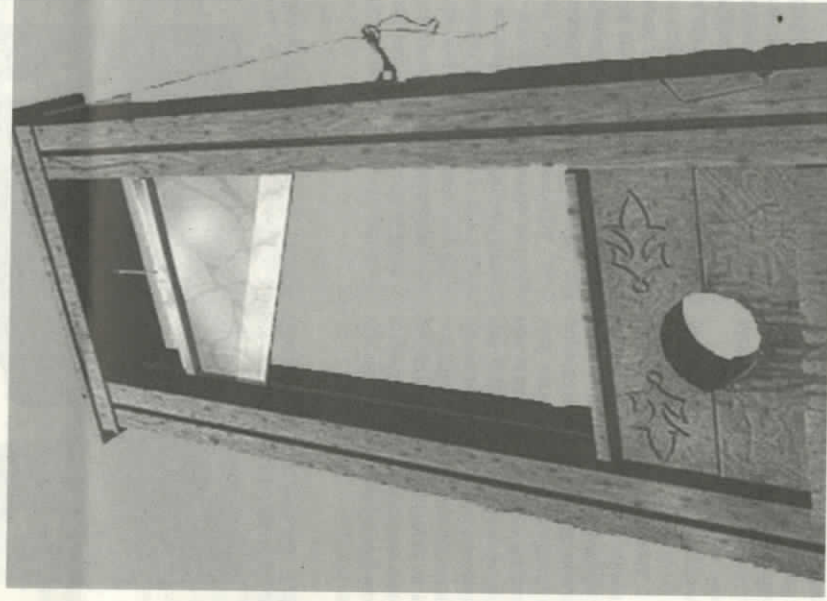
Men reageert in deze twee gevallen dus eigenlijk op basis van een gebrek aan impulscontrole of van een eng doorgeschoten, kil en berekenend efficiëncydenken. Eigenlijk zou je gemakkelijk dezelfde motieven kunnen herkennen in de daden van de oorspronkelijke moordenaar. Mensen moorden in de meeste gevallen omdat iemand hen zakelijk in de weg staat - kil en berekenend. Of in een vlaag van woede die al tijden broeit. Na een aanleiding, een schok van angst of welke emotie dan ook, leidt dat op een gegeven moment tot impulsief wraak- en moordzuchtig gedrag dat niet meer in de hand te houden is. Niet de beste basis voor een beschavingsoffensief, lijkt mij.

RUILMARKT VOOR LEVEN

Heel veel argumenten voor de doodstraf definiëren praktische problemen weg door te wijzen op een correcte en zuivere afhandeling van de rechtspraak zodat de doodstraf alleen wordt toegepast op daders van wie met 100% zekerheid kan worden vastgesteld dat zij schuldig zijn, ongeacht 'ras' of maatschappelijke achtergrond (4). De verborgen premisse is dat in de praktijk in een beschaafd land (bedoeld wordt: westers land; hier zit op zichzelf al een component van etnocentrisme in) zuiver recht verzekerd is, en de doodstraf op zichzelf niet onbeschaafd is. De doodstraf zou namelijk niet wreed zijn, want na het spuitje, het gas of de schakelaar duurt het maar enkele seconden voordat de doodstrijd gestreden is. Waaron een 'normale' moord dan wel barbaars zou zijn als die kortdurend en met precisiewordt uitgevoerd, wordt niet echt duidelijk. De morele implicaties van het wegnemen van leven op zichzelf worden namelijk niet beoordeeld, alleen de praktische uitvoering ervan. Praktische argumenten tegen de doodstraf kunnen op een filosofisch niveau volledig worden weg gedefinieerd. De LPF-professor met de Duitse naam van de Erasmus Universiteit, die enige maanden geleden de doodstrafdiscussie aanzwengelde, lijkt er minder van overtuigd te zijn dat de rechtspraak in het westen onfeilbaar is, zodat hij daarom ook de zuiverheid van het rechtssysteem in zijn aannames betreft: stel dat onherroepelijk vaststaat dat de bestrafte schuldig is, stel ook dat de doodstraf rechtszuiver wordt toegepast. Ik wil graag in dat denkexperiment mee gaan om daarmee een principieel punt te maken.

dat de doodstraf potentiële moordenaars toch niet afschrikt, "kijk naar Amerika". Maar als twee landen met een totaal verschillende cultuur, bevolkingssamenstelling, enzovoort, worden vergeleken, zou dat niet echt overtuigend bewijs zijn, volgens Croughs.

Plotseling bestaan er cultuurverschillen, een argument dat je nooit hoort als we van liberaalconservatieven als Croughs het Amerikaanse marktmodel moeten omarmen. Maar zelfs als zijn uitspraak serieus wordt genomen, bestaan er onderzoeken naar de effecten van de doodstraf op de criminaliteit binnen Amerikaanse staten die eerst niet en toen wel de doodstraf hadden. Dan zijn cultuurvariabelen wel grotendeels uitgeschakeld en ook dan komt als conclusie naar voren dat doodstraf niet

De LPF-ideoloog wisselt voor zijn rechtvaardiging van de doodstraf rechten van het slachtoffer uit met die van de dader. De moordenaar heeft als het ware zijn rechten, met name in dit geval zijn recht op leven, verspeeld

Op de website van www.doodstraf.nu:

"De doodstraf is niet vreed. Tussen het tijdstip van insluiting met de dodelijke vloeistof en het moment van overlijden verlopen ongeveer 7 minuten. Zeer snel na de injectie treedt al bewusteloosheid in. De doodstrijd van een veroordeelde, op deze er al is, is natuurlijk wel wat anders dan de doodstrijd van een meisje dat op een bospad van haar fiets wordt getrokken, verkracht en vervolgens na allerlei gruwelijkheden de keel wordt doorgesneden (voorbeeld: Marianne Vaatstra)".

Het geval Nawijn

Nawijn zegt in *Nieuwe Revu* dat hij 'een hele tijd niet voor de doodstraf is geweest. Maar als je dan bijvoorbeeld denkt aan mensen die onschuldige, kleine kinderen verkrachten en vermoorden. Jongens, jongens. (...) Ik word daar misselijk van. Dan begin ik toch anders te denken over deze straf. Dus invoering: ja.' Nawijn zei in *Nieuwe Revu* dat Volkert van der G. (verdacht van de moord op Fortuyn) en Khalid L. (verdacht van het doodslaan van René Steegmans in Venlo) in aanmerking komen voor de doodstraf.

dooreen ander van zijn leven te beroven. Rechten zijn in zo'n denkwijze in plaats van intrinsiek aan het individu geklonken, inwisselbaar, uitruilbaar en ook afpakkbaar. Eigenlijk zoals eigendom dat onder kapitalisme ook is. Zoals arbeid als "koopwaar" en (enige) eigendom van de arbeidsaanbieder los van de persoon op de markt verhandelbaar kan worden, zo kunnen zijn rechten, in plaats van onvervreemdbaar te zijn, ingetrokken worden door de machtigste ruitpartner, bijvoorbeeld de staat. Je vraagt je af waarom niet meteen de uiterste consequentie wordt getrokken en er een lik-op-stuk-beleid wordt bepleit als direct duidelijk is wie de moord heeft gepleegd. Ik heb Crouchs noch doodstraf.nu noch de LPF-prof zien beweren dat iedereen, uit naam van het slachtoffer, "standrechtelijk" als burger de doodstraf zou mogen uitvoeren om direct en efficiënt recht te gaan aanhouding, beschaafde burgerlijke executie, zou je denken. Of toch niet? Vrouwen zijn zij de burger soms niet?

EEN BETROUWBARE STAATSDOOD

Blijkbaar is de staat per definitie wel te vertrouwen en blijft die uiteindelijk, volgens deze beschaafde liberaalconservatieven, de eindverantwoordelijke voor leven en dood. Het uitwisselingsprincipe wordt dan als volgt: "Als jij dood, mag de Staat en alleen de staat jou uit naam van het slachtoffer ook doden". De staat heeft zo, als mystificatie van de "volkswil", altijd gelijk en is als het ware het instituut van ultiem recht. De staat als objectieve entiteit waarin de moraal is gegrondvest; de dictatoriale implicaties van dit soort ideeën moge duidelijk zijn. Het ruikt ongetoeliefd sterk naar de willekeur van totalitaire regimes.

Nee, op de maatschappelijke verspreiding van zo'n vorm van rechtvaardigheid zit ik niet te wachten. Er ontstaat een politieke cultuur van oog-om-oog-tand-om-tand, een moraal dat doden schoongewassen kan worden door het "goede doel" en iets anders is dan misdadig doden, zeker als het geweldsmonopolie van de staat het uitvoert. In zo'n morele cultuur bestaat er kennelijk zo iets als het Goede Doden - we zien hier

**De doodstraf,
de doodstraf,
vroeg hij er zelf niet om?
Nou krijgt-ie een spuitje,
dom, dom, dom!**

**De doodstraf,
de doodstraf,
geeft de burger moed.
Als de vader dood is,
slaap jij goed.**

Cabaret Zak & As

Als je geen onvervreemdbaar recht zou hebben om te mogen bestaan, dan is het de vraag

welk recht nog wel belangrijk zou kunnen zijn, welk recht dan nog over zou blijven. Leven zou dus een intrinsiek recht van elk wezen moeten zijn, een absoluut basisrecht waar niemand anders over heeft te beslissen. Niet een ander persoon, niet een volksmeerderheid, niet de staat noch enig ander instituut. Een individu dat autonoom is, heeft per definitie een onvervreemdbaar en dus onuitruilbaar recht op leven. Het is de bodem onder elk ander persoonlijk recht en daarom een absoluut beginpunt als je nog iets met een consistente vorm van moraal en rechtvaardigheid zou willen in een (direct

democratische samenleving van gelijken.

Sommige morele ideeën en rechtvaardigheidsconcepten kunnen voor lange duur universeel gevoeld kunnen worden en neigen daarmee absolute waarden te zijn. Het recht op leven, op "zijn", zou bij uitstek zo'n waarde moeten zijn. Gij zult niet doden, punt. Daarom is ook afgesproken dat na het afschaffen van de doodstraf, deze afspraak niet meer herroepen kan worden. Het ligt achter ons, we zijn voor wat betreft rechtvaardigheidsidealen verder geëvolueerd en daarmee zijn wij beschaafder dan de koppensnellers van gisteren.

Toch geeft dit principe niet direct volledige zekerheid. Ieders leven is zijn absolute recht, maar het recht op zelfverdediging dan?

Zelfverdediging is - ook in zijn uiterste, dodelijke consequentie - beperkt tot het beschermen van het eigen intrinsieke recht op leven tegen agressie van buitenaf. Het doden van de agressor die het op je leven had voorzien, gebeurt in een moment, zonder voorbedachte rade, zonder intentie te doden; het vindt per ongeluk plaats tijdens het weerhouden van agressie van de ander. Het is dan een bijproduct van een noodzakelijke handeling zelfbescherming tot stand te brengen en daarmee ook geen vorm van het intentionele Goede Doden. Men is schuldig, maar boetevrij.

Helaas. Dat ook dit principe manipuleerbaar is, laten de VS zien in *the-war-on-terrorism* waarin zij het begrip zelfverdediging wel heel wijd oprekken, zelfs tot op het niveau van botte oorlogszucht. In extremis:

Iedereen moet uitgeroeid, want iedereen kan een potentieel gevaar worden voor ons recht op leven. Wat kaal overblijft na

volledig doorgevoerde filosofische zuiverheid op dit punt is dus het pacifisme, ofwel de totale passiviteit tegen het menselijk leven. Ook in momenten van acuut

levensgevaar keert men de andere wang toe (of je vlucht-, redenaars- en onderhandelings-talent), want dat een ander rechten schendt geeft niemand, ook jouzelf niet, een rechtvaardiging zelf recht op leven te schenden.

PROPORTIONEEL GEWELD?

Grootste vraag die dan nog overblijft, is de vraag waarom wel wordt overgegaan tot vrijheidsberoving in plaats van levensberoving. Waarom zou het wel rechtvaardig zijn, in een soort uitruil van rechten, vrijheidsrechten van een misdadiger af te pakken nadat hij andersmans recht op leven heeft geminacht? "*We do not rape the rapist nor do we burn down the house of the arsonist, why then do we murder the man or woman charged with taking a life?*", beargumenteert Mickey Z. op Z-net (5). Maar vrijheidsberovers zoals gijzelhemers en ontvoerders worden

wel opgesloten.

Vergelding is hier het criterium; als een misdaad heeft plaatsgevonden, zou die vergolden moeten worden met straf. Maar de doodstraf is een te rigoureuze daad die de gemeenschap niet voor haar rekening kan nemen als zij serieus het gebod 'gij zult niet doden' in acht wil nemen; de dood wordt erger geacht in strafrangorde dan vrijheidsberoving. Als het doel is iemand te straffen voor zijn daad, dan is opsluiten, als straf, als vergelding voor die daad, genoeg. Opsluiten is moreel "beter", of liever: minder erg dan doden, en daarnaast ook effectiever. Men

zou dat 'proportioneel geweld' kunnen noemen.

Met deze rechtvaardiging is redelijk te leven en dit zou dan ook een eind kunnen betekenen van een argumentatie tegen de doodstraf. Leven is, zoals beargumenteerd, een intrinsiek recht is dat niet los te zien is van de mens zelf. Wanneer men straf, dan zou dat eerder moeten plaatsvinden op de afkeurenswaardige daad of handeling, bijvoorbeeld via resocialisering en weerhouding, dan door toepassing van de straf op de mens zelf als stoffelijk wezen, zoals de doodstraf doet. In die zin is een vrijheidsstraf niets meer dan een vorm van tegen- of weerhouden van crimineel gedrag ter bescherming van de vrijheid en recht op leven van anderen. Het is geen agressie, maar weerhouden van

agressie, het tegenhouden van het uitvoeren van criminele handelingen die de uiting zijn van een

contractbreuk met de gemeenschap van autonome individuen. Het lijkt daarmee sterk op het recht van zelfverdediging.

Of vergelding eigenlijk wel een criterium voor rechtspraak zou moeten zijn en of straf überhaupt pedagogisch helpt en de juiste maatschappelijke oplossing tegen

criminaliteit is, is weer een volgende stap in het verhaal. Sommige anarchisten zijn, sinds Peter Kropotkin (6) en

anderen, geneigd dat in twijfel te trekken.

Gevangenisstraf, met name in dictatoriale regimes zoals kapitalisme, zou ook geweld zijn, ook al zou dat dan "proportioneel" zijn en daarom beter dan doodstraf.

Voor anarchisten staat er nu dus nog een probleem open, namelijk dat leven en vrijheid eigenlijk voor hen hetzelfde zijn. Vrijheidsberoving is dan vrijwel even slecht als levensberoving. Zij zouden eigenlijk ook niet voor vrijheidsstraffen moeten kiezen, omdat zij de uiterste consequentie inzien van de equivalentie van leven en vrijheid.

Je zou dan nog wel kunnen kiezen voor de wegzendoptie, de verbanning. De crimineel heeft het recht op leven van een individu uit de gemeenschap geschonden, en daarmee het gewoonterecht van de gemeenschap. Hij wordt daarom als contractbreker weggezonden. Bij

gebleken spijt zouden socialisering, taakopdrachten, cursussen, behandeling, of desnoods opsluiting voor

"eigen bestwil" nog mogelijkheden zijn. Spijt betuigen is schuld betuigen, en dat is realiseren een gevaar te zijn voor de vrijheid en het leven van anderen. De

contractbreker gaat akkoord met vrijheidsontneming om uit vrije wil geresocialiseerd te worden. Hij gaat als het ware opnieuw een contract aan met de gemeenschap, maar moet zich eerst bewijzen.

Kortom, een discussie over de doodstraf brengt een aantal politiek-morele vragen met zich mee over de relatie tussen menselijk leven en rechtvaardigheid. Hopelijk zijn er lezers die de antwoorden op deze vragen verder op weg kunnen helpen, in woord en daad, om ons te vrijwaren van de tirannie der lynchzucht.

Ernst

NOTEN:

Feiten en cijfers

Van de partijen in de Tweede Kamer pleit alleen de SGP voor herinvoering van de doodstraf, die in Nederland in 1870 is afgeschaft. Op 29 december 1849 werd de laatste doodstraf voltrokken. Er werden vier mannen opgehangen in Dordrecht wegens een roofoverval. Onder het militair strafrecht vond de laatste executie in Nederland plaats op 21 maart 1952. Na de oorlog werden 190 doodvonnissen uitgesproken en 43 voltrokken.

Uit een NIPO-enquête eerder dit jaar bleek dat 43 procent van de Nederlanders voorstander van herinvoering is voor zware misdaden. Volgens diezelfde enquête zou 70 procent van de LPF-aanhang voorstander zijn van de doodstraf.

De doodstraf in internationaal recht

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens stelt in artikel 3: 'Een ieder heeft recht op leven, vrijheid en onschendbaarheid van zijn persoon'. De Universele Verklaring is niet juridisch bindend. Maar met verwijzing naar deze verklaring hebben hoge gerechtshoven in onder meer Hongarije (in 1990) en Zuid-Afrika (in 1995) de doodstraf ongrondwettig verklaard.

Internationaal bindend zijn wel de VN-verdragen, zoals het Verdrag over burgerrechten en politieke rechten. Artikel 6 stelt dat landen die de doodstraf niet hebben afgeschaft, haar alleen voor de ernstigste misdrijven mogen opleggen. De doodstraf mag niet worden opgelegd voor misdrijven begaan door personen onder de achttien jaar; en zwangere vrouwen mogen niet ter dood worden gebracht (Amnesty International).

(1) Column Bart Croughs in HP/de Tijd, ook te lezen op <http://www.meervrijheid.nl>

(2) <http://www.deathpenaltyinfo.org/deter.html>

(3) John Steinbeck, zie bv. <http://www.rohan.sdsu.edu/faculty/dunnweb/rpmts.grapesofwrath.html>

Of course, some people like the 'ethics' of mathematics. But this is mostly because - like all gods - it gives the worshipper an easy rule book to follow. "Five is greater than four, therefore five is 'better'", is simple to understand. "Some of them hated the mathematics that drove them to kick the farmers of their land, and some were afraid, and some worshipped the mathematics because it provided a refuge from thought and from feeling."

(4) zie bijvoorbeeld <http://www.doodstraf.nu>.

(5) Z-net: <http://www.zmag.org/content/showarticle.cfm?SectionID=43&ItemID=2863>

(ON)VEILIGHEIDSHYSTERIE: HET APPARAAT PAST ZICH WEL AAN

DE NOODZAAK VAN EEN ANTIREPRESSIE DEMONSTRATIE

Op zaterdag 1 maart, precies twee weken na de antioorlogsdemo in Amsterdam, zal er een demonstratie in Den Haag plaatsvinden tegen de toenemende repressie en schijnveiligheid en voor meer vrijheid en democratie. De demonstratie zal zich enerzijds richten op de vrijheid om te kunnen demonstren en anderzijds op de zogenaamde populaire veiligheidsthema's van de grote politieke partijen, waardoor er steeds meer repressieve maatregelen door worden gedrukt als cameratoezicht, preventief fouilleren, identificatieplicht en nog vele andere onderwerpen.

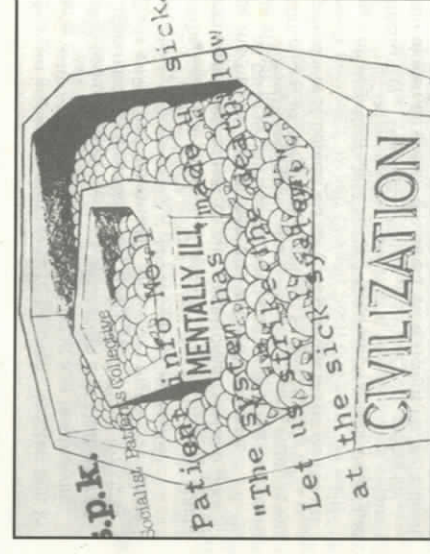
De noodzaak van een dergelijke demonstratie leefde al enige tijd. Zeker onder de activisten die met regelmaat acties voeren in Den Haag. Het recht op demonstrenen wordt al jaren, met name in Den Haag, op de proef gesteld. Tijdens de klimaatop in november 2000 nam dit wel heel extreme vormen aan. De niet al te veel aanwezige activisten werden geconfronteerd met een overmacht aan politierepressie. Het werd hen zo goed als onmogelijk gemaakt hun protesten te uiten en werden zelfs in een, ten onrechte verboden, demonstratie massaal opgepakt en voor de rechter gestuurd. Ook het afgelopen jaar zijn vele acties door de politie vroegtijdig ten einde gebracht. Zeker op plekken als Amerikaanse (en soms ook Israëlische) ambassades en/of consulaten. Mensen mochten er niet eens meer met spandoeken langs de openbare weg staan. Onder het mom dat de demonstratie "niet gemeld was", of nog sterker, er geen vergunning voor was, werden activisten gedwongen de actie te beëindigen. Bij het niet voldoen aan de vordering werden mensen stelselmatig opgepakt en voor de rechter gedaagd. Daarbij legden politierechters op hun beurt weer hoge boetes op zonder goed naar de argumenten van de verdediging te luisteren, terwijl men in hoger beroep vaak weer werd vrijgesproken.

Het is opvallend hoe veel energie de autoriteiten steken in het vervolgen en criminaliseren van mensen die opkomen voor de rechten van anderen (zowel mens, dier als milieu). Terwijl ze zelf consequent de regels overtreden en daarop de wet

aanpassen, als het hen zo uitkomt.

Steeds vaker lijken activisten zowel opgepakt als vervolgd te worden. Bijna standaard krijgt men tegenwoordig bij vrijlating een dagvaarding mee. Vaak op kapstokartikelen als het niet opvolgen van een politiebepaling, maar ook op zware artikelen die eigenlijk helemaal nooit bedoeld waren voor dit soort zaken. Zo wordt

Paul Treanor op Indymedia:

"Maar de mogelijkheid om Fortuyn wettig te executeren bestaat wel degelijk. De Nederlandse overheid is wettelijk bevoegd om mensen zonder proces te doden. Een oorlogsverklaring is daarvoor niet nodig, het kan ook in vredetijd. Zo heeft de Nederlandse luchtmacht Montenegro gebombardeerd zonder oorlogsverklaring. In principe kan de Nederlandse overheid, als ze dat willen, het huis van Pim Fortuyn met precisiewapens bombarderen. Nederland heeft een dergelijke actie tegen het huis van Milosevic goedgekeurd. Ook het Joegoslavië tribunaal bevestigde dat de westerse overheden en de NAVO daartoe bevoegd zijn. Het recht op leven is hierbij niet van toepassing."

(6) Duidelijk is dat Kropotkin de gevangenis ziet als voortzetting van het maatschappelijke (kapitalistische) systeem dat de individuele wil probeert ondergeschikt te maken. In *Russische en Franse gevangenis* (1887) schrijft hij: "(...) als gedurende vele jaren alles is gedaan om de interne drang naar weerstand te doden en van hem een dociel stuk gereedschap te maken in de handen van diegenen die hem regeren(...) De oorsprong van de systematische onderdrukking van de totale individuele wil in de gevangenen, de systematische reductie van de mens tot op het niveau van redeloze machines gedurende de lange jaren van gevangenisstraf, is gemakkelijk uit te leggen. Het groeide uit het verlangen welke breuk in de discipline dan ook tegen te gaan en zoveel mogelijk gevangenen vast te houden tegen het geringste aantal bewakers".

bijvoorbeeld het schilderen met waterverf (en zelfs soms ook stoepkrijt) al gezien als vernieling en als jij bij een groep mensen staat die tomaten en eieren gooit naar een gebouw en je niet van die groep wegwloopt (je niet distantieert), maak jij je al schuldig aan openlijke geweldpleging.

Ook demonstraties worden stelselmatig volledig ingekapseld of zelfs verboden terwijl daar geen duidelijke redenen voor zijn.

Daarnaast zijn het vooral vluchtelingen en illegalen die hier in Nederland dagelijks met veel repressie te maken hebben. Het klimaat verhardt ten opzichte van hen. Illegalen en criminaliteit worden vaak in één adem genoemd; zonder dat ze ooit de kans krijgen zaken te weerleggen of hun onschuld te bewijzen. Door middel van razzia's worden illegalen het land uitgezet en krijgen ze zonder enig proces het stempel crimineel opgedrukt.

Vaak ontstaat de motivatie om een demonstratie tegen repressie te houden uit een emotie nadat men beknot is in de vrijheid om te demonstrenen of op andere wijze niet voor een mening uit mag komen. Uiteindelijk wordt er dan vaak toch van afgezien om een dergelijke demonstratie te houden, of blijft het beperkt tot enkele lawaaidemo's als er mensen vast zitten. Wanneer een demonstratie aan banden wordt gelegd, wordt daar lang niet altijd veel stennis om gemaakt, om maar niet van het eigenlijke onderwerp af te wijken. Of zijn organisatoren te bang dat zaken uit de hand gaan lopen, als ze niet doen wat de politie zegt, omdat het nieuws dan alleen nog maar gaat om de rel en dus niet meer over het eigenlijke onderwerp.

Nadat ook de manifestatie van Keer Het Tij op prinsjesdag volledig werd ingekapseld en men hier letterlijk in een hoek, uit het zicht van veel mensen, werd weggepropt, was de maat vol bij veel mensen. Toen daarna ook nog eens een studentendemonstratie om niet al te duidelijke reden werd verboden in de stad Den Haag zijn we toch maar eens bij elkaar gaan zitten om daadwerkelijk tot een antirepressie demo te komen. Een demonstratie die een keer speciaal aandacht heeft voor de repressie waar we al jaren, in toenemende mate, mee te maken hebben. Een demonstratie die niet zal wijken voor de repressie en waarin de demonstranten bepalen wat er gebeurt en niet de autoriteiten.

Ondertussen neemt ook stilte in steeds meer steden cameratoezicht toe en gaat men langzaam over tot preventief fouilleren, waarbij dit laatste overigens een voorbeeld is van hoe justitie de wet overtrad en vervolgens de wet heeft laten aanpassen. Zo zijn er inmiddels al veel repressieve regels doorgedrukt en staan ons nog veel van deze regels te wachten in het kader van de strijd tegen criminaliteit en het terrorisme. Zeker na de aanslagen in Amerika en de moord op Pim Fortuyn is het politieke klimaat dusdanig dat nieuwe repressieve wetten er gemakkelijk, zonder veel discussie, door worden gedrukt.

Omdat al deze maatregelen van invloed zijn op de vrijheid van mensen en hun meningen, hebben we ook deze onderwerpen gekoppeld aan het recht op demonstratie en zullen deze op creatieve wijze in de demonstratie naar voren komen. Afhankelijk van initiatieven van diverse groepen zullen naast de reeds genoemde onderwerpen ook zaken aan bod komen als razzia's op illegalen, opsporing met DNA,

criminalisering van groepen mensen door justitie en de media, Europees arrestatiebevel, onwettig politioptreden en mogelijk andere relevante onderwerpen.

Overigens zijn het niet alleen de kritische mensen die slachtoffer worden van de toenemende repressie, maar ook - en waarschijnlijk zelfs in meerdere mate - mensen die niet over de juiste verblijfs- en identificatiepapierjes beschikken. Mensen die om allerlei redenen naar dit land zijn gekomen, vaak gevluht voor de repressie in eigen land. Repressie, die vaak ook nog eens gecreëerd is door de Westerse wereld zelf, uit zucht naar macht en winst en zelfverrijking ten koste van anderen. Maar ook daklozen en drugverslaafden worden door diverse maatregelen steeds meer opgejaagd en uitgesloten van vele voorzieningen.

De reden dat Den Haag is gekozen voor deze demonstratie is juist omdat bij uitstek in Den Haag het demonstratierecht met regelmaat wordt geschonden, omdat deze stad er een verkapt vergunningsstelsel op na houdt, dat in strijd is met de vrijheid op demonstratie. We willen er een vrolijke demonstratie van maken en daarmee duidelijk laten zien dat er geen enkele reden is de demonstratie te verbieden. Mocht deze toch verboden worden, dan zullen juridische stappen tegen deze beslissing genomen worden en zal de demonstratie toch worden doorgezet. Wij willen laten zien dat het mogelijk is om op vreedzame wijze te demonstreren, ook in een stad als Den Haag en ook als er langs politiek gevoelige gebouwen wordt gelopen. Wij willen duidelijk maken dat dit geen reden mag zijn om demonstraties te verbieden.

Er is gekozen voor zaterdag 1 maart, omdat de formatiebesprekingen dan nog bezig zijn of net afgerond zijn. Wij willen de nieuwe regering duidelijk maken dat dergelijke repressieve maatregelen de wereld niet zullen verbeteren. Misschien zelfs eerder zullen verslechteren en dat er andere dingen moeten gebeuren waarbij de vrijheid van burgers niet in gevaar komt. Dat mensen niet bang hoeven te zijn overall maar gecontroleerd te worden, of gefouilleerd of gespot door de vele camera's. Dat mensen niet bang hoeven te zijn voor willekeur, voor vrijheidsberovingen zonder misdaden te hebben gepleegd of om uitgeleverd te worden aan landen waar ze hun leven niet zeker zijn. Tenslotte hangt niet zozeer van jezelf af of je iets te verbergen hebt, maar meer van de staat, of die vindt dat jij iets te verbergen hebt. Wij willen dat er een einde komt aan de maatregelen die mensen alleen maar een gevoel moeten geven van veiligheid, maar niet daadwerkelijk bijdragen aan een veiligere maatschappij.

Het CDAVVD is een voor de gelegenheid opgericht comité bestaande uit diverse linkse groepen en individuen, die zelf, door hun aktiviteiten, nogal eens geconfronteerd zijn geweest met de (toenemende) repressie. Een groep mensen die het nu echt tijd vond worden dat er een krachtig tegengeluid komt tegen de verrechtsing van veiligheids thema's en criminalisering van kritische burgers. Omdat veel van die repressie afkomstig is van partijen als CDA en VVD is voor gekozen er een woordspeling te maken in de gelegenheidsnaam voor de demonstratie. Vandaar de naam Comité Der Aktivisten Voor Vrijheid en Democratie, CDAVVD.

We hopen dat veel organisaties en individuen de demonstratie willen ondersteunen en willen oproepen om te komen op 1 maart. Dit is namelijk een onderwerp waar elke kritische burger heel direct mee te maken heeft. Het is een demonstratie voor iedereen die wel eens ten onrechte enige tijd in een politiecel heeft moeten doorbrengen, bijvoorbeeld omdat je voor je mening uit wilde komen. Het is ook voor diegenen die zich solidair verklaren met alle mensen die toch, ondanks alle repressie, de moed hebben om door te gaan met hun strijd. En het is voor diegenen die zich juist niet veiliger voelen met al die schijnveiligheidsmaatregelen. Juist wanneer we met een mensenmassa aanwezig zijn, kunnen we daadwerkelijk op vreedzame wijze die demonstratie afdwingen die wij willen, waar wij recht op hebben. We hoeven ons door de autoriteiten niet aan de kant te laten zetten!

Yvonne, Comité Der Aktivisten Voor Vrijheid & Democratie (Een bijlage bij dit artikel met een feitenoverzicht van de toenemende repressie is te bestellen via onze website: <http://squid.net/eurodusnie/articles/dusnieuws/2003/cdavvd.htm>

Zaterdag 1 maart, 13.00u Plein, Den Haag
Info: cdavvd@yahoo.co.uk of telefoon 06-23555247;
Postbus 85069, 3508 AB Utrecht

DUSNIEUWS' MERIJN STEELT MEE IN BARCELONA

Net zoals veel andere lieve landgenoten besloot ik deze winter het zonnige zuiden op te zoeken. Ik heb Lloret de Mar en de Costa Brava maar gelaten voor wat het was en ben op bezoek gegaan bij vrienden in Barcelona.

CANMASDEU

Deze vrienden wonen of verblijven tijdelijk in Canmasdeu, een groot gekraakt pand aan de rand van de stad. Het huis, een oud leprozenverblijf, is gelegen in een beboste vallei die allen te voet of ploeterend op de fiets te betreden is. Toch ligt het maar op tien minuten lopen van het dichtst bijzijnde metrostation, in een arme buitenwijk met lelijke woonflats.

De dag na mijn aankomst bestond Canmasdeu (CMD) net een jaar, na 53 jaar leegstand. Dat werd gevierd met een groot feest, waar volgens aloude Catalaanse traditie de

Yomango, een parodie op het kledingmerk mango (yomango is Spaans slang voor ik steel), is een initiatief ter bevordering van het proletarisch winkelen. Zij proberen het stelen van grote multinationals niet alleen trendy te maken maar ook te politiseren. Zij bestaat uit een mix van goed gestoorde kunstenaars en activisten.

Er waren nog mensen nodig voor de actie, dus ik verruilde mijn eigen kloffe voor de gestolen galakledij van yomango en op naar de actie. Mijn taak was het op afstand houden van het publiek terwijl verschillende dansparen een tango uitvoerden in de hal van een grote

feestvierders werden belaagd met vuurwerk door de bewoners verkleed in narrenpakken.

CMD is een van de weinige panden die ik ken die zijn ontruiming heeft gewonnen. Zo'n negen maanden geleden ging de politie tot ontruiming over, maar stuitte op een tiental mensen die zich met geïmproviseerde constructies aan de gevel van het pand hadden bevestigd. De politie, nog niet ingewijd in het hoe en wat van deze nieuwe barricadetechnieken, weigerde water en voedsel door te laten, met het idee dat dan de bewoners vanzelf wel naar beneden zouden komen. Niets bleek minder waar en na 60 uur besloot de rechter dat de situatie zo levensgevaarlijk was geworden dat de politie bevolen werd zich terug te trekken. Sindsdien heeft Canmasdeu enkele rechtszaken gewonnen (zo werd ontruiming door militaire politie voorkomen) maar het einde van de procedures is nog niet in zicht.

CMD wordt bewoond door een vrij internationale groep van zo'n 25 mensen. Het pand is bijna compleet onafhankelijk van de consumptie-economie, water komt uit de berg, voedsel uit de omliggende tuintjes en uit de skip van de nabijgelegen supermarkten. Alleen elektriciteit en droog voedsel zoals granen en bonen wordt ingekocht. Verder wordt bijna alles gerund met duurzame technieken, zoals douches op zonne-energie, compost wc's en dat soort ongein.

De buurt is echt bij het pand betrokken, zo komen dagelijks oudjes uit de buurt langs om een praatje te maken of zelfs om een workshop te geven. Een gedeelte van de omliggende grond is aan de buurt gegeven die er groenten verbouwt. Een erg goede manier voor het creëren van contact en solidariteit uit de buurt.

YOMANGO

Op dezelfde dag als het CMD jubileum, de 20e december, vond ook een actie plaats van de groep Yomango. In het kader van de internationale actiedagen in solidariteit met Argentinië werd een heuse 'yomangotango' opgevoerd.

supermarktketen. Begeleidt door een pompand tango soundsysteem dansten de paren de supermarkt in. Stijlvol dansend langs de kassa's, het verbaasde personeel en de toegestroomde pers, wist elk danspaar twee champagneflessen te ontvreemden. Veertien flessen rijker begaven wij ons weer op de weg terug. De volgende dag zouden de champagneflessen hun eindbestemming vinden op de muren van het bankfiliaal BBVA, nauw betrokken bij de Argentijnse crisis.

Een feestelijk geklede vrouw legde ons uit dat deze actie gezien moet worden als solidariteit aan de economische ongelijkzaamheid van het Argentijnse volk (o.a. het plunderen van supermarkten en het blokkeren van wegen om voedsel en leven te eisen). De tango actie is waarschijnlijk de meest stijlvolle en imagatieve actie die ik in lange tijd heb bezocht. Maar er zijn ook kritische geluiden. Yomango wil het verlangen van de consument omdraaien en subversief maken, maar volgens sommigen ziet zij over het hoofd dat het gecreëerde verlangen om te consumeren aangevallen moet worden. Ondanks deze kritische noot denk ik dat Yomango superinteressant is, al is het alleen maar de manier waarop ze creatieve en kunstzinnige manieren van actie weten te vinden.

Oh ja, dat ben ik nog vergeten te vermelden, het weer is veel sympathieker voor mensen in Barcelona dan in ons platte land, de helft van de tijd heb ik rondgelopen in een hempje, en dat doet een mens goed.

Maar ja, nu weer bibberend terug, tot ziens rond de kachel

Merijn

Dinsdag 4 maart
20:45 Bijeenkomst LETS-Kring Den Haag, Cafe Em,
Regentesseplein, (elke eerste dinsdag van de
maand). Info: rich.ard@hetnet.nl

Woensdag 5 maart
13:00-14:00: Protest tegen de besteding van geld in de wapenindustrie. Beursplein, Amsterdam. Org: Vrouwen voor Vrede-Amsterdam. Info: 020-6260548.

Donderdag 6 maart
12:45-14:00 Lunchlezing: Irak. Auditorium, zaal 2,
Technische Universiteit Eindhoven. Org:
Vredescentrum TUE. Info: <http://www.tue.nl/vredescentrum>.

Zaterdag 8 maart
Internationale Vrouwendag

Zaterdag 8 maart
Een dag 'waar politici niet omheen kunnen', in het kader van de Internationale Vrouwendag. Org.: Land, Steunpunt Vrouwen en de Bijstand. Info: 030-2341841, e-mail: isveb@xs4all.nl. Http://www.bijstandsvrouwen.nl.

Zondag 9 maart
14:00-15:00 Wakent bij de Bijmerbajes, een van de grensvangenhissen waar mensen zonder papieren worden opgesloten. Bijmerbajes, Wenckebachweg 3, Amsterdam. Org. Vrijzinnig Hervormend en Remonstrant. Info: A'damse Catholic Worker, pb 22141, 1100 CC Adam, 020-69698989 of 023-5658469.

Woensdag 12 maart
13:00-14:00, Protest tegen de besteding van geld in de wapenindustrie, Beursplein, Amsterdam. Org: Vrouwen voor Vrede-Amsterdam. Info: 020-6260548.

Donderdag 13 maart
20:00 In de ban van geweld, debat over (staats)terreur, kosmopolitisme en democratisch burgerschap. Efty Hillesluis centrum, Roggestraat 3, Deventer. Info: Anke Polak: 071-3013150. Rein Heijne: 010-4049148.

THE

Zaterdag 22 maart
10:30-15:30 Stuurgroepdag van vrouwen voor vrede,
thema waarschijnlijk globalisering. Secretariaat

Zaterdag 5 april
13:00-14:00 Wake voor vermisten wereldwijd, met name in Turkije en Koerdistan. Plein voor de Catharinakerk, Eindhoven. (Elke 1e Zaterdag v/d maand) Org: Solidariteitsgroep Koerden/Werkgroep Waken voor Vermisten. Info: 040-2517607, e-mail: info@lae.nl

Vrijdag 18 april - ma 12 mei
 Benefiet Fietsocht in Zuid-Afrika voor gehandicapte
 kinderen Soweto en kleine bedrijfjes voor
 townshipbewoners, Van Cape Town naar
 Johannesburg Sponsor-fietsocht. Org: Hans Mooren
 en Greet Plekker-van Sante. Info: 075 616 33 79
 pleksant@planet.nl <http://www.biketourszuidafrika.nl>